

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, OCTOBER – SPALIO 29, 2013 • Vol. CIV Nr. 127 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 10-28-2013

ŠIAME NUMERYJE:

Mūsų rūpestis – švietimas
ir kultūra. – 3 psl.

Amžino poilsio vieta –
Petrašiūnai. – 4 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

LR krašto apsaugos ministras J. Olekas (d.) susitiko su JAV Gynybos sekretoriumi Ch. Hagel.

JAV gynybos departamento nuotr.

JAV ir Lietuva sutaria – Rusijos mokymai turėtų būti skaidresni

Jungtinės Amerikos Valstijos laikosi nuostatos, kad Rusija turėtų karines pratybas vykdyti skaidriau, teigia Lietuvos krašto apsaugos ministras Juozas Olekas. Pasak jo, tokią nuomonę susitikime spalio 25 d. išsakė JAV gynybos sekretorius Chuck Hagel.

„Kiekviena šalis turi galimybę vykdyti karinius mokymus, bet jos turi vykti skaidriau. O dabar, kaip atrodo, (Rusijos ir Baltarusijos kariškių mokymai „Zapad 2013“ – BNS) buvo didesnio masto nei tik antiteroristiniai mokymai. (...) Mes su sekretoriumi laikomės tokios pat pozicijos“, – telefonu iš JAV sakė J. Olekas, paklaustas, kaip Jungtinės Valstijos vertina Rusijos militarizaciją.

Jis taip pat teigė, kad JAV dėmesys Europai mažėja dėl šaliai kylančių iššūkių kituose regionuose, todėl Europos Sąjunga pati turi rimčiau rūpintis savo saugumu.

„Aš sakyčiau, kad JAV mato iššūkius ir kitur, pavyzdžiui, Azijoje. Be abejo, Europa ir Lietuva neturi snausti ir turi pasiruošti naujiems iššūkiams, ne tik galvoti, kad JAV viską padarys. (...) Todėl ir ES rėmuose kalbamės gynybos klausimais“, – sakė ministras.

NATO generalinis sekretorius Anders Fogh Rasmus-

sen taip pat yra sakęs, kad Aljansas sieks „maksimalaus skaidrumo“ iš Rusijos dėl jos vykdomų karinių pratybų.

Baltijos šalys pastaraisiais metais ne kartą teigė, kad joms kelia susirūpinimą Rusijos ginkluotės telkimas prie jų sienų. Lietuvos, Latvijos ir Estijos pareigūnai taip pat teigia, kad „Zapad“ buvo daug didesnio ir platesnio masto pratybos nei vien tik antiteroristinės pratybos.

Susitikimo su JAV gynybos sekretoriumi Ch. Hagel metu J. Olekas pristatė Lietuvos dalyvavimo tarptautinėse misijose ir operacijose planus bei aktyvėjančią Baltijos ir Šiaurės valstybių bendradarbiavimą. Ministras taip pat pabrėžė, kad JAV yra pagrindinis Lietuvos tarptautinių operacijų partneris ir pranešė, kad Seimas yra davęs mandatą Lietuvai toliau tęsti dalyvavimą tarptautinėje misijoje Afganistane po 2014 metų.

J. Olekas informavo Ch. Hagel, kad Lietuva 2014 metais minės 10-ąsias šalies narystės NATO ir oro policijos misijos metines. „Džiaugiuosi, kad šios Lietuvai svarbios datos metu JAV kariai saugos Baltijos valstybių oro erdvę. Mes esame labai dėkingi už jūsų nuolatinę paramą ir aktyvų dalyvavimą oro policijos misijoje“, – sakė ministras. – 2 psl.

Įvyko metinė „Draugo“ šventė

Sekmadienį, spalio 27 d. Willowbrook pokylių salėje susirinko „Draugo“ bičiuliai pabūti kartu ir pasižiaugti jau 104 metus leidžiamu laikraščiu. Jono Kuprio nuotraukoje – pietų dalyviai klausosi iš Kalifornijos atvykusio ilgamečio „Draugo“ skaitytojo ir rėmėjo advokato Donato Janutos sveikinimo.

Jūs patys pakertate sakalams sparnus ir skundžiatės, kad tik varnos teskraidų mūsų padangėje. – V. Krėvė

S kilties pavadinime išsiduodu esąs dypukas (lyg tai kam nors būtų naujiena). Mano nustebimui, tikslus lietuviškas unijos pavadinimas yra profsąjunga. Didžiajame lietuvių kalbos žodyne žodis „unija” reiškia valstybių susivienijimą, susijungimą, sąjungą. O „profsąjunga” yra profesinė sąjungą. Tame pačiame žodyne duodama porą pavyzdžių: „Tarybinės profsąjungos yra komunizmo mokykla; tarybinės profsąjungos vieningai remia taikingą savo vyriausybės užsienio politiką”. Mano turimame anglų-lietuvių kalbos žodyne angliškas žodis „union” išverčiamas kaip „profsąjunga”. Ar čia tiktu pasakymas, kad prieš vėją ir profsąjungas nepapūsi? Reikia pasiduoti, bet mane vis tiek kamuoja įvaizdis, kad amatininkai, fabrikų darbininkai, šlavikai kažkaip sutapatinami su profesijomis ir gali priklausyti profesinėms sąjungoms.

Per JAV neseniai nubangavo daug politinių įtampų sukėlusios pastangos prastumti vadinauosius „teisės į darbą” įstatymus. Michigano ir kaimyninėse Wisconsin bei Indianos valstijose įkaltusios aistros dar vis rusena. Buvo bandyta Wisconsin gubernatorių atšaukti iš pareigų, nes jis pasirašė „teisės į darbą” įstatymą, bet, mano nustebimui, taip neįvyko. Michigano valstijoje panašus įstatymas irgi buvo priimtas. Dabar laukiama teismo sprendimo, ar tas įstatymas nepažeidžia valstijos Konstitucijos.

Kas yra tas „teisės į darbą” įstatymas? Jis draudžia profsąjungų ir darbdavių susitarimą, įgalinantį priverstiną priklausymą profsąjungai arba priverstiną profsąjungos narystės mokesį, jei asmuo profsąjungai nepriklauso. „Teisės į darbą” įstatymas negarantuoja jokio darbo profsąjungai nepriklausantiems, bet taip populiariai yra vadinamas.

„Teisės į darbą” įstatymai jau yra įvesti 24 JAV valstijose, daugiausia pietinėse ir vakarinėse. Juos remia esantys „Vaizbos butai” (tai pirmosios bangos lietuvių sukurtas terminas, angliškai „Chamber of Commerce”) bei darbdaviai. Prieš tuos įstatymus kovoja profsąjungos, susirūpinusios savo likimu. Prisibijoma, kad jeigu bus palikta teisė darbuotojui pasirinkti – profsąjungai priklausyti ir mokėti mėnesinį narystės mokestį ar nepriklausyti ir mokes-

Mano santykiai su unijomis

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

čio nemokėti, nemažai gali pasirinkti antrąjį variantą. Įdomu, kad su laiku JAV profsąjungoms priklausančiųjų darbininkų, dirbančių privačiose firmose, procentas mažėja. Be to, valdiškus darbus dirbančiųjų ir profsąjungoms priklausančiųjų procentas didėja.

Visa tai matydamas prisiminiau savo daugelį metų besitęsiančius ryšius su profsąjungomis. Atvykęs į JAV buvau keturiolikos metų amžiaus. Save porą metų pasendinęs gavau darbą pieninių įrangos mašinų fabrike. Gaudavau 90 centų per valandą, bet reikėdavo dirbti 50 valandų per savaitę. Po penkerių metų jau uždirbau 1,45 dol. per valandą, bet darbo sąlygos nepasikeitė. Buvo labai daug klausų gadinančio triukšmo, daug metalo dulkių ore. Elektriniai tekintuvai buvo pasenę ir neretai, tekinant didelio plieno bako viduje, elektra nutrenkdavo. Tuo momentu akyse kažkas suraibuliudavo ir savo tekintuvą iš to bako mesdavau lauk. Gaudavome kitą, irgi nusidėvėjusį tekintuvą. Kas savaitę iš nosies bėgdavo kraujas, o kasdien po darbo buvo sunku su namiškieis susikalbėti, nes nuo didelio triukšmo laikinai apkursdavau. Tada apie kokias nors profsąjungas nieko nežinojau. Dirbau žemiausioje juodo darbo pakopoje.

Pradėjau studijuoti, bet greit pritrūkau lėšų. Metęs studijas nuėjau vairuoti Čikagos miesto CTA autobusus. Ten mane privertė įstoti į aršumų jau pagarsėjusią vairuotojų profsąjungą (angliškai „Teamsters Union”). Tuo metu jai vadovavo Jimmy Hoffa, kuris po kelerių metų dingo ir iki šiol nerastas jo kūnas. Įstojant į tą profsąjungą reikėjo pasirašyti dokumentą, kad uoliai laikysiuos profsąjungos įstatų. Prieš pasirašant mandagiai pareiškiau norą su tais įstatais susipažinti. Už stalo sėdintys du profsąjungos „vanagai” nejaukiai tarp savęs susižiū-

rėjo ir vienas pasisiūlė mane palydėti į skersgatvį, kur buvo jo automobilis, kuriame jis turįs mane dominančius įstatus. Tais laikais Čikagoje pasiūlymas išeiti į skersgatvį reiškė grasinimą smurtu. Pamatęs kas čia gali atsitikti, atšaukiau savo prašymą ir reikiamą dokumentą pasirašiau. Jau baigęs universitetą kurį laiką vairavau Yellow taksi ir turėjau įstoti į profsąjungą.

Kitas ryšys su profsąjunga buvo, kai dirbau vienoje Illinojaus valstijos psichiatrinėje ligoninėje. Ten būnant darbuotojai, priklausantys profsąjungai, pirmą kartą valstijos istorijoje streikavo. Mes, jai nepriklausantys profesionalai, turėjome dirbti ne tik už save, bet ir už streikuojančius. Atsimenu, kai prie ligoninės vartų mus pasitikdavo streikuotojai su plakatais ir mus apšaukdavo esant „skrebais” ir kitais negražiais epitetais. Pacientai nelabai orientavosi, kad jų žaizdas keletą dienų tvarkė nepažįstami ir nepatyrę „mėgėjai”.

Atvykęs į Michiganą prisijungiau prie 16 asmenų darbo grupės protinės sveikatos centre. Po metų mano paruošto prašymo federalinei valdžiai dėka praturtėjome šimtu darbuotojų. Gavome reikiamą darbo jėgą, bet kartu nebuvo pasiruošę ją tinkamai panaudoti. Netrukus buvo įsteigta profsąjunga, kurios dėka padėtis sunormalėjo. Būnant vadovybėje, likau už profsąjungos ribų, bet palaukiau gerus santykius su profsąjungos vadovybe. Daug vėliau buvau pakeltas į jų garbės narius, bet vis tiek likau už jos ribų. Dar vėliau reikalai susidėstė taip, kad įvairių turimų programų vadovai pasijuto dirbantys pagal „direktorių tarybos kaprizus”, be jokių darbo garantijų ar privilegijų. Susiorganizavome ir įsteigėme savo profsąjungą, taip atstatydami, mūsų manymu, užsitarnautą pripažinimą už atliekamas pareigas.

Profsąjungos JAV istorijoje turėjo teigiamą įtaką darbininkų gerovės pakėlimui. Tačiau su laiku išsikovotos teisės ir privilegijos tiek išsibangavo, kad dėl to pamažu krito darbuotojų darbo kokybė, o kainos kilo. Visi žinome, jog svetimos šalys tuo pasinaudojo ir JAV gyventojams pritariant beveik užkariavo gaminių rinką, pradedant nuo automobilių ir elektronikos, dabar persimetančią ir į maisto produktų bei buitinių patarnavimų sritį.

JAV ir Lietuva sutaria

Atkelta iš 1 psl.

Krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, tęsdamas vizitą JAV, lankėsi Pennsylvanijos Nacionalinės gvardijos štabe ir susitiko su gvardijos vadu generolu majoru Wesley E. Craig.

Susitikimo metu aptarti Pennsylvanijos Nacionalinės gvardijos ir Lietuvos kariuomenės bendradarbiavimo dvidešimtmečio renginiai, kurie lapkričio 21–24 dienomis vyks Lietuvoje.

Suplanuotų renginių metu vyks susitikimai su Krašto apsaugos ministerijos vadovybe, planuojamas svečių šventinis priėmimas Valdovų rūmuose, dalyvavimas kariuomenės vado priėmime Kariuomenės dienos proga.

Apsilankymo Pennsylvanijos Nacionalinėje gvardijoje metu ministras taip pat susipažino su mokymo infrastruktūra, karine-technine baze.

Aktyvus Lietuvos kariuomenės ir

JAV Pennsylvanijos Nacionalinės gvardijos bendradarbiavimas vyksta nuo 1993 m. Pennsylvanijos Nacionalinės gvardijos kariai rengia kursus ir seminarus Lietuvos kariuomenės atstovams, siunčia savo instruktorius ir stebėtojus į pratybas Lietuvoje, Lietuvos kariai dalyvauja pratybose, instruktorių rengimo programose bei kituose renginiuose Pennsylvanijoje.

Misijoje Afganistane Pennsylvanijos Nacionalinė gvardija buvo skyrusi savo karius tarnauti Lietuvos Nacionaliniame paramos elemente, taip pat bendroje Policijos operacinėje mokyimo ir sąveikos grupėje Goro provincijoje.

JAV J. Olekas dar susitiks su Atstovų rūmų Kariuomenės reikalų komiteto pirmininku Howard P. McKoen, taip pat su JAV lietuvių bendruomene.

JAV verslo vadovai lankosi Vilniuje

JAV ir Lietuvos verslo taryba surengė pirmąją verslo misiją į Lietuvą, kuri Vilniuje vieši spalio 28–29 dienomis.

Trylikos verslo vadovų delegacijai vadovauja tarybos prezidentas Eric Stewart. Delegacijos dalyviai atstovauja šešioms JAV įsikūrusioms tarptautinėms įmonėms, kurios aktyviai veikia ir Lietuvoje.

Vizito metu daugiausia dėmesio skiriama verslo Lietuvoje galimybėms ir potencialui. Delegaciją priėmė Prezidentė Dalia Grybauskaitė, ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius, užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius ir ūkio ministras Evaldas Gustas.

Taip pat planuojami susitikimai JAV ambasadoje bei susitikimai su Vilniuje įsikūrusiomis privačioms verslo asociacijomis.

„Gerą išsilavinimą turinti Lietuvos darbo jėga ir šalies vadovų siekis kurti atvirą rinkos ekonomiką padidino šios šalies patrauklumą JAV investicijoms. Ši kelionė sudarys unikalią galimybę tiesiogiai iš Lietuvos vadovų išgirsti apie jų planus dėl tolesnio komercinio bendradarbiavimo su Jungtinėmis Valstijomis ir JAV įmonėmis”, – pareiškė E. Stewart.

Misijoje dalyvauja CSC, „Lilly”, „Exelon Nuclear Partners”, „Philip Morris International”, „Strategic Staffing Solutions” ir „Western Union”.

Misija organizuota bendradarbiaujant su Lietuvos ambasada JAV, Lietuvos užsienio reikalų ministerija ir JAV ambasada Vilniuje.

BNS

BNS, ELTA

DRAUGAS

(USPS–161000)

THE LITHUANIAN WORLD–WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629–5532. Tel.: 773–585–9500. Fax.: 773–585–8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629–5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame.

„Draugo” prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome prisikelti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

DIDYSIS POKALBIS

Paramos tikslas – kad būtų išliekamosios vertės kūrinų

Dažnas turbūt girdėjo, kad Lietuvoje veikia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas. Per Fondą valstybė remia kultūros ir šviečiamuosius projektus, taip pat ir užsienyje. Šiemet Fondo paramos sulaukė ir „Draugo“ šeštadieninis priedas „Kultūra“. Apie įstaigos veiklą su Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo projektų vadove **Reda Sopranaite** kalbasi **Vitalius Zaikauskas**.

Papasakokite apie fondą, kurį atstovaujate.

Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas yra viešoji organizacija, tačiau ji atskaitinga Seimui. Pinigus gauname iš valstybės biudžeto. Kaip tik dabar vyksta diskusija apie mūsų statusą – gal po kurio laiko priklausysime kam kitam. Mes manome, kad labai išmintingai buvo padaryta, nesuteikiant mums biudžetinės įstaigos statuso – jei, nepriklausome nuo kokios nors ministerijos, nes tada valdininkams labai niežėtų daryti įtaką mūsų sprendimams. Per mūsų fondą remiami žiniasklaidos kultūriniai ir šviečiamieji projektai – ar jie yra spaudoje, ar radijuje, televizijoje, ar ko nesimato iš pavadinimo, internetinėse svetainėse.

Kokio amžiaus organizacija esate? Ir kas gali būti tie, ką paremiate?

Fondas buvo įkurtas 1997 metais. O remiame pagal įstatymuose ir mūsų fondo įstatuose numatytas sritis: kultūros ir meno leidiniai, šviečiamojo pobūdžio leidiniai, regioninė žiniasklaida, radijo ir televizijos, internetinės žiniasklaidos, vaikų ir jaunimo kultūrinio švietimo leidiniai. Suprantama, kad mes remiame ne ištiesai visa leidinį ar laidą, bet tik jo dalį, skiltį, puslapį, skyrelį, kuriame kalbama ar rašoma kultūros, meno, istorijos ar šviečiamojo pobūdžio klausimais. Tiesa, mus labai džiugina, kad yra labai geri ir gražūs regioniniai žurnalai, kuriuose gausu istorinės, kultūrinės medžiagos, tokie kaip „Žiemgala“, „Prie Nemunėlio“. „Žemaičių žemė“, uteniškių „Indra“, pasvaliečių „Šiaurietiški atsivėrimai“ ir dar daug kitų. Jų stipraus turinio galėtų pavydėti net kai kurie respublikiniai leidiniai. Gaila, kad tiražai labai maži, nes aiškiai nepakanka jėgų užsiimti leidinio sklaida, kadangi paprastai juose dirba ir į juos rašo žmonės, atsidavę savo regionui – savanoriai.

Ar jūs remiate regioninę spaudą dėlto, kad jie būtų labiau savarankiškesni ir mažiau priklausomi nuo vietos valdžios?

Ne. Mes žinome, kaip sunkiai materialiai verčiasi rajoniniai laikraščiai ir žurnalai. Norime, kad jie, siekdami išsilaikyti, netaptų vien reklamas spausdinantys leidiniai, o tarp vietinių kriminalų ar vietinių įvykių, reklamų, rašytų ir *publikuotų* kultūrinių bei šviečiamųjų straipsnių. Kadangi respublikiniai kultūriniai laikraščiai ir žurnalai turi labai mažus tiražus – tūkstantis ar keli visos respublikos mastu – šie, regioniniai, yra labiausiai arti paprasto žmogaus. Labai svarbu, kad straipsniai apie vietinį paveldą, jo garsinimas pasiektų ten gyvenančius žmones.

Išėivijos spauda taip pat įeina į šią regioninės spaudos grupę?

Taip. Mes jau daug metų remiame Lenkijoje, Punske, einančią spaudą. Ten gyvenantys lietuviai yra itin aktyvūs, ir jų leidiniai puikūs. Ką reiškia vien solidusis leidinys – metraštis „Terra jatwezenorum“ (Jotvingių kraštas)? Šiemet, 2013 metais, mes pirmąkart priėmėme paraiškas dalyvauti konkurse „Tautinis tapatumas ir spauda“. Neslėpsiu, kad tikėjomės gauti daugiau paraiškų iš užsienyje gyvenančių lietuvių.

Mes remiame, kaip jau sakiau, ir internetinę žiniasklaidą. Beje, norėčiau pabrėžti, kad išėivija šioje srityje, jei būtų gerokai aktyvesnė, galėtų tikėtis mūsų paramos. Jeigu ten atsirastų geras ir įdomus internetinis kultūrinis projektas, tikrai galėtų daly-

vauti mūsų konkurse.

Ar aš, turėdamas kokią idėją ir ją pristatęs jums, galėčiau tikėtis jūsų fondo paramos?

Na, jeigu jūs tą savo idėją tinkamai įformintumėte, pateiktumėte nustatytu laiku, ir jeigu bus jūsų idėjoje kultūrinis aspektas – be abejo, galėtumėte dalyvauti konkurse fondo paramai gauti. Mums svarbu, kad idėja nebūtų kiršinanti, atitiktų etikos normas, kad būtumėt pajėgus įgyvendinti projektą, kad jis, turėtų visuomeninę, kultūrinę, išliekamąją vertę, t. y., atitiktų „Bendruosius konkurso nuostatus“. Ir projekto pateikėjas turi būti ne fizinis, bet juridinis asmuo.

O kas yra tie, kurie perskaitę konkursui pateiktas paraiškas, vieniems sako „taip“, kitiems „ne“?

Kas laimėjo konkursą, o kas ne yra pasakoma ne iš karto. Pirmiausiai yra paskelbiamas konkursas, priimamos paraiškos, tuomet mes patikriname, ar pareiškėjas atitinka visus techninius reikalavimus, nuostatus. Pavyzdžiui, kaip jau sakiau, negali būti remiamas visas leidinys, o tik jo dalis, nuo 5 iki 75 proc. viso leidinio apimties, ir tik jo dalis, rašanti apie kultūrą, paveldą, istoriją, ar šviečiamieji rašiniai. Visi reikalavimai ir sąlygos, jeigu ką domina, yra skelbiami mūsų internetinėje svetainėje www.srtfondas.lt.

O kiek kartų per metus jūs skelbiate konkursus?

Pagrindinis konkursas yra skelbiamas kartą metuose. Paprastai paraiškas kitiems metams priimame iki rugsėjo mėnesio antrosios pusės. Pirmą paraišką perskaito ekspertai (jų sąrašas taip pat yra skelbiamas mūsų svetainėje). Sudaromos ekspertų grupės atskiroms sritims, pavyzdžiui, ekspertai regioninei žiniasklaidai, ekspertai radijo laidoms, televizijos laidoms ir pan. Ekspertų grupių išvados yra tik siūlymas Tarybai. Ir tik tada, jau atrinktuosius projektus, skaito fondo Taryba ir jau skiriamas finansavimas. Taryboje yra 11 narių, kuriuos deleguoja fondo dalininkai. Tai yra Dainininkų sąjunga, Kompozitorių sąjunga, Žurnalistų sąjunga, Tautodailininkų sąjunga, Mokslininkų sąjunga ir kt.

Tačiau žinant, koks skurdus Lietuvos kultūros ir meno finansavimas, jūsų parama, tikriausiai, yra beveik simbolinė?

Na taip, jūs teisus – kultūra iš valstybės biudžeto remiama ne tiek, kiek norėtųsi. Tačiau mes išskirstome daugiau nei 6 milijonus litų. Tai jau ne tokios ir simbolinės sumos. Nors paprastai prašoma suma būna du ar tris kartus didesnė, nei skiriama. Bet iš kitos pusės, dažnokai pasigendame labai kokybiškų projektų.

Vadinasi, jei įvertinate kaip tikrai kokybišką projektą, galima laukti net ir šimtaprocentinės jūsų fondo paramos?

Taip, žinoma. Tikrai būna smagu skaityti kokybiškai parengtą projektą, kai jis kuklus, labai aiškus ir su visiškai skaidria sąmata, kai nematome nerealių, toli nuo tikrovės nutolusių ir išpūstų darbų ar medžiagų kainų. Beje, galiu pasakyti, kad „Draugo“ pateiktoji paraiška buvo kaip tik prie tokių, puikiai parengtųjų, paremtų tikroviškais skaičiavimais. Mes

labai vertiname sąžiningus projektus.

Bet šiaip kūrėjai ar labai godūs?

(Reda juokiasi). Visokių būna... Yra ir godžių... Bet skaitant paraiškas galim pastebėti baisiai išpūstas kainas – o mes gi čia ne naujokai ir žinome kas kiek kainuoja...

Paramos lėšos kam skiriamos? Autoriaus honorarams?

Tai yra projektinės lėšos, techninės sąnaudos, tarkime, spausdinimo darbų ar popieriaus kaštai, netgi gali būti padengiami (tiesa, nedidelė) dalis administravimo išlaidų, tačiau mes norime, kad visgi didžioji paramos dalis būtų skirta autoriniams honorarams, kadangi mūsų paramos tikslas – kad autorius sukurtų išliekamosios vertės turintį unikalų kūrinį.

Beje, mes, išskirstę pinigus, pasižiūrime ir kaip tie pinigai leidžiami, galbūt projektas buvo tik labai gražiai surašytas, o tikrovėje jis žymiai blankesnis, ar netgi jo sumanytoji dėl vieno ar kito priežasčių nepasiseka įgyvendinti jo idėjos – tuomet finansavimą stabdome ar visai nutraukiame, galime ir sugrąžinti pinigus. Jeigu lėšos pas mus sugrįžta, mes jas vis tiek turime panaudoti, todėl retsykiais tais pa-

Reda Sopranaitė.

V. Zaikausko nuotr.

čiais metais yra skelbiamas antrasis pakartotinis konkursas. Net jeigu atliktų ir 200 litų, skelbsime jiems konkursą. Mes gi visos paskirtosios sumos projekto pateikėjui vienu kartu visos neišduodame. Kai jau fondas lėšas paskiria, pasirašomos sutartys, ir viena iš sąlygų, jog pinigai juos pasiekia kas ketvirtį.

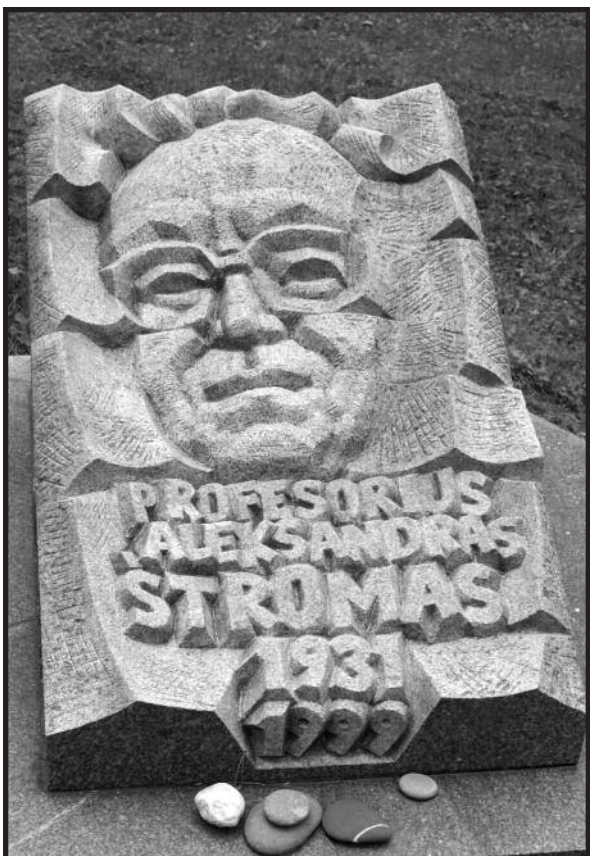
Reda, esu „Draugo“ redakcijos įpareigotas jums padėkoti.

Nenorėčiau, kad kas pagalvotų, jog suteikta parama yra mano asmeninis nuopelnas. Tikrai ne. Tačiau tiesa, jog mes labai geranoriškai žiūrime į projektų pateikėjus ir jeigu jie pristato paraiškas ne paskutinę minutę, mes patariame, ką reiktų ir ką galima pataisyti. Bet tai toks jau mūsų tiesioginis darbas ir nenorime vaidinti kokių tai nepelnytų geriečių. Kai žmonės, teikdami paraiškas pirmą sykį konsultuojasi su mumis – visiškai nieko keisto.

O pas jus daug darbuotojų?

Ne, esame tik keturios. Todėl suktis reikia gan spėriai, nes projektų gauname šimtais. Darbo tikrai labai daug turime. O mūsų finansavimą šiemet gavo apie trys šimtai pateikusiųjų paraiškas.

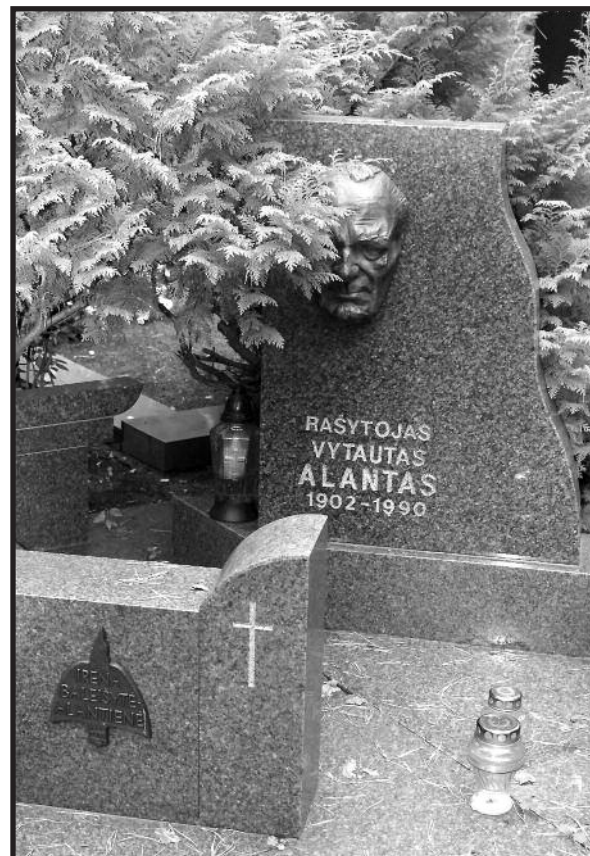
Dėkui už pokalbį.

Aleksandras Štomas (1931–1999)

Kazys Škirpa (1895–1979)

Vytautas Alantas (1902–1990)

Iš tolimosios Amerikos – amžinojo poilsio į Lietuvą

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Artėjant Visų šventųjų dienai ir Vėlinėms, prisimename savo artimuosius, visus tuos, kurie jau išėję į Amžinybę. Tą dieną ir didžiųjų miestų, ir mažų miestelių kapus nušviečia žvakių liepsnos. Artėjant šioms datoms, pasivaikščiokime po Petrašiūnų kapines Kaune, prisiminkime tuos iškilius Lietuvius, kurių dalis gyvenimo praėjo už Atlanto, bet amžinojo poilsio artimųjų rūpesčiu jie sugrįžo į gimtąją žemę.

Beveik pačiame Petrašiūnų kapinių centre – lietuvių diplomato, visuomenės veikėjo, išeivijos aktyvisto JAV ir Italijoje, politiko, „Vilties prezidentu“ vadinto **Stasio Lozoraičio** bei jo žmonos Danielos kapas. Kitamet sukaks 90 metų nuo S. Lozoraičio gimimo ir 20 – nuo jo mirties.

S. Lozoraitis – iškilius diplomatas, nuo 1970 metų ėjęs Lietuvos atstovo pareigas prie Šventojo Sosto, dirbęs Lietuvos atstovybėje Washingtone, nepaprastasis ir įgaliotasis Lietuvos ambasadorius JAV 1991 – 1993 m. 1993-aisiais jis kandidavo Lietuvos Prezidento rinkimuose. S. Lozoraitis ne tik atstovavo, bet ir aktyviai dalyvavo Lietuvos valstybės atkūrimo bei įtvirtinimo pastangose. Jis mirė 1994-aisiais, buvo palaidotas Putnamo miesto kapi-

nėse, o 1999-aisiais perlaidotas Petrašiūnų kapinėse. 2010 metais šalia atgulė ir jo žmona Daniela Lozoraitienė.

Petrašiūnai tapo amžinojo poilsio vieta ir garsiam mokslininkui, visuomenės veikėjui **Adolfui Damušiiui** (1908–2003). Tai žinomas pasipriešinimo sovietiniam ir naciniam okupaciniams režimams veikėjas, 1941 m. Lietuvos aktyvistų fronto karinio štabo vadas, vienas Birželio sukilimo Kaune organizatorių ir vadovų, Lietuvos laikinosios vyriausybės pramonės ministras. 1946–1952 m. jis buvo Ateitininkų federacijos vyriausiasis vadas, 1957 m. įsteigė JAV lietuvių jaunimo stovyklą „Dainava“ ir jai kelis dešimtmečius vadovavo. A. Damušis aktyviai dalyvavo sovietų okupuotos Lietuvos laisvinimo byloje, daug rašė ir užsienio lietuvių spaudą, buvo vienas radijo stoties „Laisvoji Europa“ redaktorių.

1997 metais su žmona Jadvyga jis grįžo į Lietuvą. 2005 metais J. Damušienė buvo įrašyta į Lietuvos rekordų knygą kaip vyriausia žinoma vairuotoja Lietuvoje, automobilį „Chevrolet Corsica“ vairavusi ir sulaukusi devyniasdešimties metų amžiaus. Ji mirė ir šalia vyro Petrašiūnuose buvo palaidota 2010 metais. „Mokslas, dorumas, tautos reikalai“, – tokie žodžiai įrašyti Damušių paminkle.

Netoliese – kito Lietuvos diplomato, karinio, politinio bei visuomenės veikėjo, pirmojo Lietuvos kariuomenės savanorio, Generalinio štabo viršininko, pulkininko, Lietuvių aktyvistų fronto įkūrėjo **Kazio Škirpos** (1895–1979) ir jo žmonos Bronės kapas.

Jis 1918 m. pirmasis užsirašė į Lietuvos kariuomenę, 1919 m. sausio 1 d. su būriu Lietuvos savanorių Gedimino pilies bokšte iškėlė Lietuvos trispalvę – šią dieną bokšte vėliava keliama iki šiol. K. Škirpa nuo 1927 m. tarnavo Lietuvos diplomatinėje tarnyboje, buvo paskirtas nuolatinio Lietuvos pasiuntiniu ir įgaliotuoju ministru prie Tautų Sąjungos Ženevoje. 1940 m. Berlyne sudarė Lietuvių aktyvistų fronto (LAF) branduolį, ruošė 1941 m. Birželio sukilimą. Po sukilimo paskelbtas Laikinosios Lietuvos vyriausybės ministru pirmininku.

Po karo K. Škirpa amerikiečių buvo evakuotas į Paryžių, 1946 m. persikėlė į Airiją, 1949 m. emigravo į JAV, dirbo Kongreso bibliotekoje Washingtone. 1957–1958 m. Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK) komisijos, siekusios suvienyti visas partijas ir rezistencinius sambūrius, pirmininkas. Mirė Washingtone, o 1995 m. palaikai perlaidoti Petrašiūnų kapinėse.

Petrašiūnų kalnelis priglaudė ir **Stasio Raštikio**

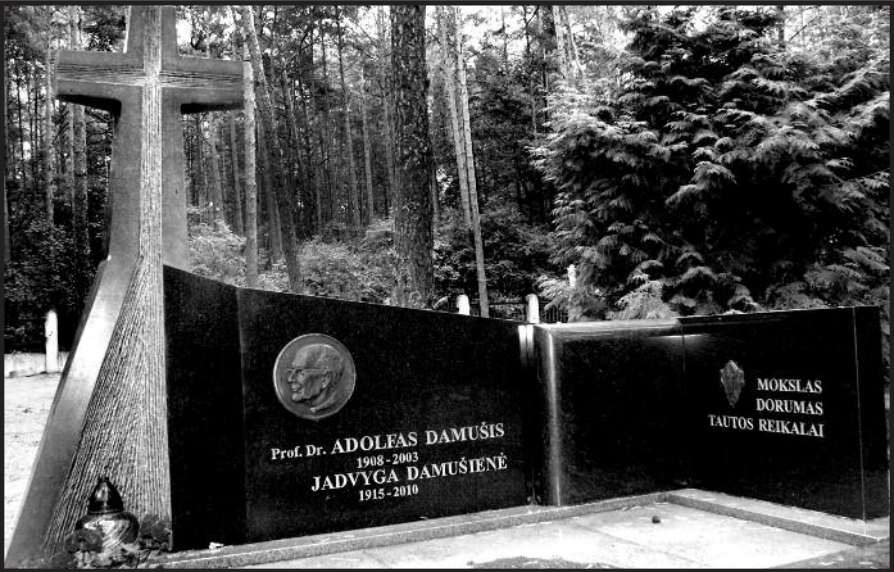
Bronys Raila (1909–1997)

Liūtas Mockūnas (1934–2007)

Stasys Santvaras (1902–1991)

Adolfui Damušiiui (1908–2003)

(1896–1985) bei jo artimųjų palaikus. Jis – Lietuvos kariuomenės vadas, generolas, politikas, LR krašto apsaugos ministras, aktyviai dalyvavęs kautynėse su lenkais ir bolševikais Zarasų, Žiežmarių, Dusetų, Vievio, Avilių rajonuose, kovojo Latvijoje ties Daugpiliu. Kovose su rusų kariuomene du kartus buvo sunkiai sužeistas.

1938 metais laikinai ėjo krašto apsaugos ministro pareigas. Okupacijos metais laikinai ėjo ir LR ministro pirmininko pareigas. Matydamas, kad gali būti suimtas, 1941 m. kovą pasitraukė į Vokietiją. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, 1941 m. birželio 23 d. iš Vokietijos grįžo į Lietuvą. Iš pradžių dirbo Lietuvos laikinojoje vyriausybėje krašto apsaugos ministru, vėliau – Karo muziejuje. 1944 m. vasarą Raštikių šeima emigravo į Vokietiją, 1949 m. persikėlė į JAV. S. Raštikis Syracuse universitete dėstė rusų kalbą, 1952–1955 m. pirmininkavo Amerikos Lietuvių Tarybos (ALT) ir Bendrojo Amerikos Lietuvių Fondo (BALF) skyriams, atstovavo VLIK-ui Europoje, tarnavo Washingtone. Mirė S. Raštikis Los Angeles mieste, 1993-aisiais jo palaikai pervežti į Kauną.

Lietuvos teisininkas, politologas, profesorius **Aleksandras Štomas** (1931–1999) taip pat ilsisi šiose kapinėse. Dirbo advokatu ir dėstytoju įvairiose Lietuvos aukštosiose mokyklose, studijavo aspirantūroje, dirbo mokslinį darbą. 1973 m. buvo leista išvykti gyventi pas seserį Anglijoje, jis dirbo Bradfordo universiteto Taikos studijų koledže.

1989 m. persikėlė į JAV, kur gavo nuolatinę politologijos profesoriaus vietą Hillsdale koledže (Michigano valstija). Aktyviai dalyvavo lietuvių bendruomenės, „Santaros-Šviesos”

veikloje, bendradarbiavo daugelyje lietuvių laikraščių. Čikagoje tapo artimu Prezidento Valdo Adamkaus patarėju ir draugu.

Iš Los Angeles į Petrašiūnus parkeliavo ir žurnalisto, literatūrologo, rašytojo, poeto, vertėjo **Bronio Railos** (1909–1997) palaikai. Jis mokėsi Lietuvoje, vėliau baigė Paryžiaus universiteto Aukštąjį tarptautinių santykių institutą.

1930–1931 m. buvo vienas iš kairiųjų rašytojų almanacho „Trečias frontas” ideologų ir redaktorių, įvairių leidinių bendradarbis. 1940 m. birželį pasitraukė į Vokietiją. Jis – vienas iš Lietuvos aktyvistų fronto (LAF) steigėjų, LAF propagandos komisijos pirmininkas. 1942 m. B. Raila grįžo į Lietuvą, o 1944-aisiais emigravo į Prancūziją, 1948 m. – į JAV, 1951–1958 m. buvo žurnalo „Santarvė” atstovas Amerikoje, nuo 1975 m. dirbo radijo stočių „Laisvė”, vėliau – „Laisvoji Europa” lietuvių kultūros ir Lietuvos politinių įvykių komentatoriumi.

Vos prieš šešerius metus miręs **Liūtas Mockūnas** (1934–2007) – inžinierius, žurnalistas, publicistas, Santaros-Šviesos federacijos narys, „Akiračių” redaktorius taip pat ilsisi čia. Vos dešimties metų su tėvais pasitraukė į Vokietiją. Mokėsi Kempteno lietuvių gimnazijoje. 1949 m. persikėlė gyventi į JAV. 1959 m. baigė Drexelio technologijos universitetą Philadelphijoje, 1959–1986 m. Čikagoje dirbo inžinieriumi konsultantu (akmens anglių transporto specialistu) jėgainių projektavimo firmose.

Gyvendamas Čikagoje aktyviai dalyvavo lietuvių išeivių kultūrinėje veikloje, bendradarbiavo periodinėje spaudoje – „Margutyje”, „Metmenyse”, „Akiračiuose”, nuo 1969 m. –

„Akiračių” redkolegijos narys. „Santaros-Šviesos” gretose dalyvavo „Vaidu į Lietuvą” programoje, gabeno išeivijos knygas ir periodiką okupuotos Lietuvos šviesuomenei.

2005 m. jis grįžo gyventi į Lietuvą, aktyviai įsijungė į kultūrinę veiklą, padėjo perkelti iš JAV „Akiračių” mėnraščio leidybą. Dalyvavo įvairiuose Lietuvoje vykstančiuose renginiuose, rašė istorijos, kultūros, literatūros klausimais. Taip jau susiklostė, kad netikėtai mirė Čikagoje, kur buvo trumpam nuvykęs tvarkyti asmeninių reikalų. 2007 m. kovo 18 d. urna su palaikais palaidota Petrašiūnų kapinėse.

Petrašiūnų kalneliai priglaudė ir lietuvių prozininką, dramaturgą, poetą, publicistą ir žurnalistą **Vytautą Alantą** (1902–1990). Jis – 1919 m. Lietuvos kariuomenės savanoris, iš kurios po pusmečio buvo išleistas tęsti mokslo. Mokydamasis šeštoje klasėje, pradėjo rašyti eilėraščius, dalyvavo ateitininkų veikloje. 1925–1929 m. studijavo Montpellier universitete (Prancūzija), 1934–1939 m. buvo iki šiol einančio valstybinio laikraščio „Lietuvos aidas” vyr. redaktorius. V. Alantas laikomas vienu žymiausių tautininkų kultūrinės politikos ideologų.

1944 m. jis pasitraukė į Vokietiją, nuo 1949 m. gyveno JAV, nemažai metų dirbo paprastu darbininku automobilių gamykloje „Ford” iki pat pensijos. Daug rašydavo po darbo, naktimis. Dar Lietuvoje išleido apsakymų rinkinių, publicistikos knygą, sukūrė pjesių, o išeivijoje parašė romanų, novelių, dramų, eilėraščių. V. Alantas mirė Detroite, o po dvejų metų buvo perlaidotas Kaune, Petrašiūnų kapinėse.

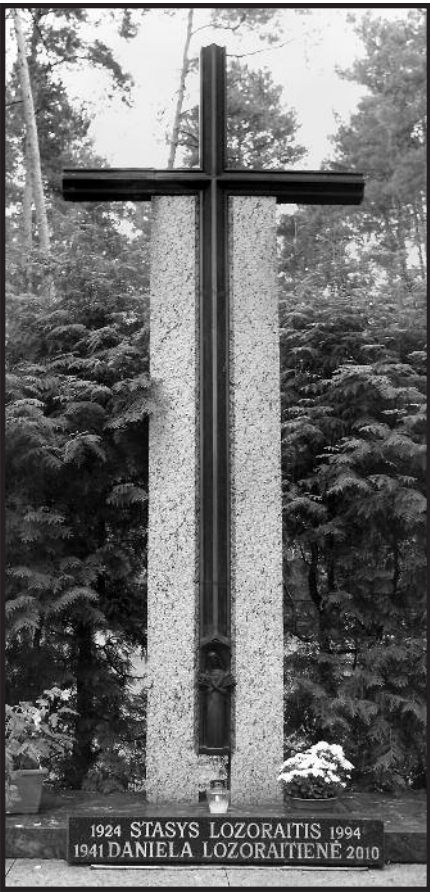
Petrašiūnų kapinėse jau iš tolo šviečia gražus medinis kryžius, žymintis poeto, prozininko, dramaturgo, spaudos darbuotojo, muziejininko ir literatūros kritiko **Bernardo Brazdžionio** (1907–2002) ir jo žmonos Aldonos amžinojo poilsio vietą.

Jis nuo 1908 m. su tėvais gyveno JAV, o 1914 m. grįžo į Lietuvą. Daugelio pažinotas ir labai mylėtas poetas nugyveno ilgą ir prasmingą gyvenimą. Jis mokytojavo, dirbo leidyklose, redagavo įvairius leidinius ir nuolat rašė. Su jo vaikiškais eilėraščiais užaugo ne viena karta ir Lietuvoje, ir Amerikoje.

Išpūdingas ir nepamirštamas buvo poeto sugrįžimas į vėl Nepriklausomybę atgavusią Lietuvą, kurioje prieš porą dešimtmečių dešimtimis tūkstančių egzempliorių buvo leidžiama jo kūryba. Nuo 1955 metų Los Angeles gyvenęs kūrėjas mirė 2002 m. liepos 11 d., jo palaikai amžiams sugrįžo į mylimą Lietuvą. Dar po trejų metų šalia buvo palaidota ir jo žmona Aldona.

Netoliese ilsisi ir labai geras B. Brazdžionio bičiulis **Stasys Santvaras** (1902–1991). Poetas, publicistas, dramaturgas, lietuviškų operų libretų autorius, operos solistas S. Santvaras su B. Brazdžioniu bendravo dar Vokietijos perkeltųjų stovyklose, B. Brazdžionis 1944–1949 metais yra parašęs S. Santvarui nemažai laišku, kurie buvo išleisti atskira knygele 2005 metais.

S. Santvaras 1932–1934 m. buvo Valstybės operos teatro solistas, nuo 1936 m. priklausė Žemaičių rašytojų sambūriui. 1944 m. liepą pasitraukė į Vokietiją, 1949 m. emigravo į JAV. Kartu su Antanu Gustaičiu pietiniame Bostone įsigijo namą. 1991 m. jis buvo palaidotas Bostono Naujosios Kalvarijos kapinėse, o 2004 m. rugsėjį urna su palaikais perlaidota Petrašiūnų kapinėse.

Stasys Lozoraitis (1924–1994)

Bernardas Brazdžionis (1907–2002)

Antanas Gustaitis (1907–1990) taip pat ilsisi šiose kapinėse, jo kapas netoli nuo bičiulio S. Santvaro. Sūduvos žemėje gimęs rašytojas, dramaturgas, radijo darbuotojas, baigęs Marijampolės mokytojų seminariją, studijavo Vytauto Didžiojo universitete, vėliau mokytojavo, 1944 m. pasitraukė į Vakarų. 1946–1949 m. gyveno Ravensburge, Vokietijoje, nuo 1949 m. – Bostone. Jis vienas iš pirmųjų lietuvių rašytojų, kūrusių lietuvišką radijo dramaturgiją, taip pat išgarsėjęs humoristiniais eilėraščiais ir eleginėmis satyromis. Bostone miręs rašytojas Petrašiūnuose perlaidotas 2007 metais, čia ilsisi ir jo žmona Aleksandra. Ant paminklinio akmens – taip pat šmaikštus A. Gustaičio ketureilis.

Antanas Gustaitis (1907–1990)

Algio Vaškevičiaus nuotraukos

Drugeliais išpuošta mokykla Lietuvoje

Žinoma žurnalistė, buvusi Philadelphia *Daily News* apžvalgininkė bei Prezidento Bill Clinton kalbų autorė Ellen Cassedy parašė knygą apie Lietuvos žydų istoriją (iš čia – jos šeimos šaknys). Ši knyga, „We Are Here: Memories of the Lithuanian Holocaust“, pasirodžiusi 2012 metais, jau yra išversta ir į lietuvių kalbą. Neseniai autorė ją pristatė Philadelphiaje, Lietuvių kultūros festivalio rėmuose, o dabar dalinasi su mumis vienos Lietuvos mokyklos projektu. Šį straipsnį angliškai parašė pati Ellen Cassedy, o į lietuvių kalbą išvertė Lietuvos moksleiviai.

ELLEN CASSEDY

Laima Ardavičienė, užaugusi sovietinėje Lietuvoje, nepamena, kad mokykloje būtų mokytas apie Holokaustą. Tačiau šiandien apie tai jau nebetylima Kėdainių „Atžalyno“ gimnazijoje, kurioje ji dirba mokytoja.

Praėjusiais mokslo metais šioje gimnazijoje, vadovaujamoje direktoriaus Gintaro Petručio, buvo vykdomas projektas Holokausto tema, integruotas į 12 mokomųjų dalykų. Jame dalyvavo 17 mokytojų bei 658 gimnazistai – 15–18 metų mokiniai.

Mokytoja L. Ardavičienė, dirbanti gimnazijoje jau 20 metų, kartu su kitais mokytojais įtraukė Holokausto temą į dėstomus dalykus: daile, etiką, tikybą, lietuvių kalbą, anglų kalbą, rusų kalbą, istoriją, psichologiją, informacines technologijas ir net fiziką.

Dailės pamokose mokiniai dalyvavo projekte „Drugelis“, inicijuotame Holokausto muziejaus, esančio Houstone, Texaso valstijoje. Muziejus surinko pusantro milijono rankų darbo drugelių, kurie simbolizuoja vaikus, žuvusius Holokausto metu.

Projekto tema buvo pagrįsta skaudžiu eilėraščiu, parašytu 1942 m. koncentracijos stovykloje Terezine įkalinto berniuko. „Niekada daugiau nebeišvydau drugelio. Drugeliai negyvena čia, gete“, – rašė berniukas.

„Gimnazijos koridoriai greitai pasipuošė spalvingais drugeliais, simbolizuojančiais žuvusiųjų vaikų sielas, neišsipildžiusias jų svajones, norus ir troškimus“, – teigė L. Ardavičienė.

Mokinių parengti plakatai, iškabinti mokyklos koridoriuose, pasakojo Holokausto istoriją Lietuvoje: apie žydų išgyvenimus, apie tuos, kurie dalyvavo žydų genocide, ir tuos lietuvius, kurie žydus gelbėjo.

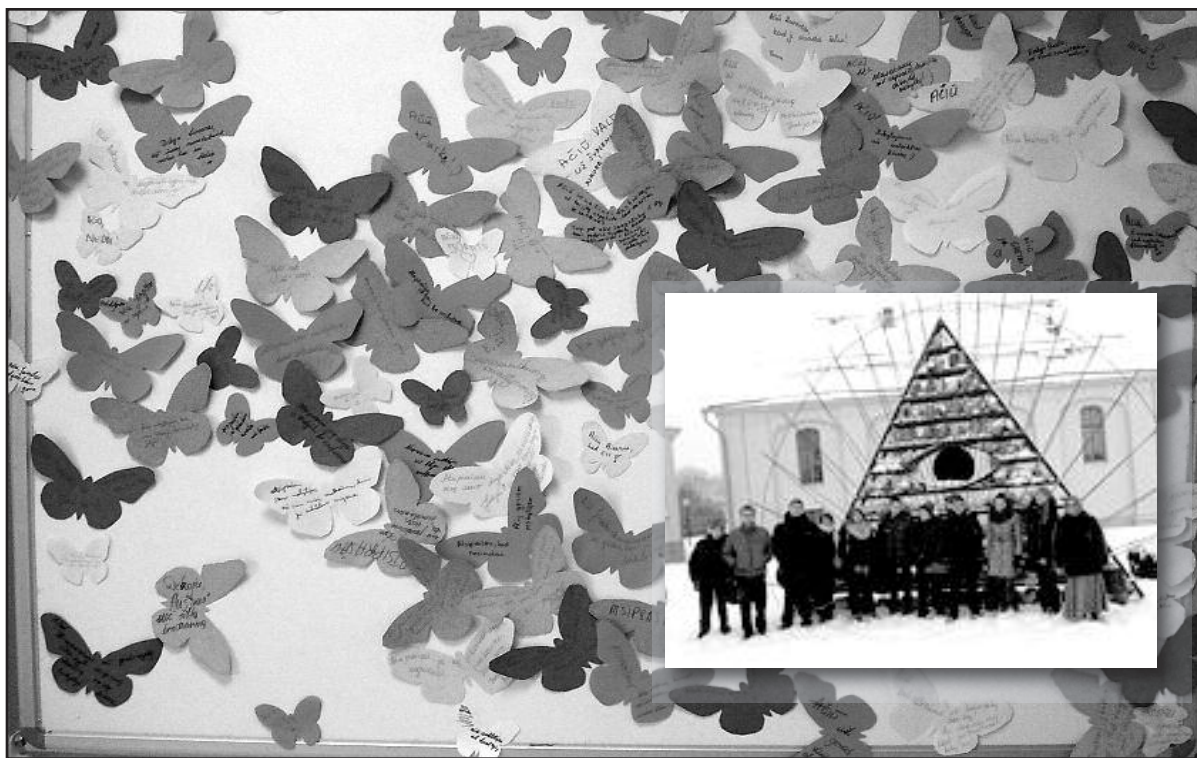
Fizikos pamokose mokiniai daugiau sužinojo apie Albertą Einšteiną. Etikos pamokose jie žiūrėjo ir diskutavo apie filmą Holokausto tema „Gyvenimas yra gražus“. Tikybos pamokose mokiniai gilinosi į Judaizmo tikėjimą. Per lietuvių kalbos pamokas buvo analizuojamas Izaoko Mero romanas „Lygiosios trunks akimirką“, kuriame aprašomas Vilniaus geto gyvenimas. O anglų kalbos pamokose mokiniai rašė rašinius, remdamiesi įžymia Alberto Einšteino citata: „Pasaulis yra pavojinga vieta ne dėl tų, kurie daro bloga, bet dėl tų, kurie žiūri ir nieko nedaro.“

Istorijos pamokose mokiniai kalbėjo apie Devintą Fortą ir žiūrėjo filmą apie nacių koncentracijos stovyklą „Berniukas dryžuota pižama“. Informacinių technologijų pamokose jie sukūrė tinklapi (http://atzalynasprojects.weebly.com).

Projektas sudomino mokytoją L. Ardavičienę visų pirma kaip pedagogę. „Mane domina projektine veikla paremtas mokymasis kaip dinamiškas būdas išmokyti“, – teigė ji. Bet Holokausto temos svarba padarė šį projektą nepaprastai reikšmingą jai ir visai mokyklos bendruomenei.

Abiturientas Ignas Grinevičius teigė: „Tie, kurie aktyviai dalyvavo projekte, dabar labiau suvokia tragiškus įvykius, vykusius Holokausto metu. Svarbiausias dalykas, kurį išmoko mokiniai, tai išjausti į to meto žydų tautos išgyvenimus. Tai turi išliekamaį poveikį.“

„Aš asmeniškai tikiu, kad dabar jie yra pasiruošę kalbėti apie smurtą ne tik praeityje ir ne tik žydų tautos atveju bei suprasti genocidą patyrusios tautos išgyvenimus. Aš tikiu, jog tai gana visapusiškas įgūdis. Holokausto istorijos žinojimas neišvengiamai gyvena mumyse“, – pridėjo I. Grinevičius.

Moksleiviai apsilankė buvusioje Kėdainių sinagogoje, kur dabar įsikūręs Kėdainių krašto muziejus ir pastatyta skulptūra Holokausto aukoms atminti. Jie taip pat sukūrė plakatą „Drugeliai“.

Istorijos mokytoja Lina Blinstrubienė pritaria:

„Mes neturėtume pamiršti istorinių įvykių, kurie kartais būna nemalonūs ir skausmingi. Tokio projekto metu mokiniai išmoka ne tik istorijos, bet ir mokosi būti tolerantiški bei supratingi.“

Mokykla dirbo kartu su Kėdainių regioninio muziejaus Daugiakultūriu centru. Muziejus pristatė gausią parodą buvusioje sinagogoje. Parodoje pavaizduota Holokausto mieste istorija ir paminėti žuvę žydai.

„Apie Holokaustą pradedama mokytis jau penktoje klasėje“, – sakė L. Blinstrubienė. Taip pat ji minėjo, jog mokiniai Lietuvoje apie Holokaustą mokosi kalbėdami apie žydus pasaulio kontekste, studijuodami žydų istoriją, Senąją Testamentą, žydų papročius bei tradicijas.

„Dešimtoje klasėje mes gana išsamiai diskutuojame apie Holokaustą, jo priežastis, pasekmes bei žydų tautos kančias, sukeltas ne tik nacių, bet ir jų bendrininkų Lietuvoje“, – sakė L. Blinstrubienė.

Kitos mokyklos Lietuvoje taip pat dalyvauja projektuose Holokausto tema. 86 vidurinės mokyklos, gimnazijos ir muziejai yra dalis oficialaus Tolerancijos Centro tinklo, koordinuojamo Tarpautinės komisijos nacių ir sovietinio režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti.

Ateinantiems mokslo metams Kėdainių „Atžalyno“ gimnazija suplanavo naują projektą – šį kartą apie kultūrinius skirtumus. „Kėdainiai buvo žinomi kaip daugiakultūris miestas, kuriame gyveno lietuviai, žydai, lenkai, rusai ir škotai, – teigė Laima Ardavičienė. – Kalbėsime apie skir-

tingas bendruomenes, gyvenusias Kėdainiuose. Projekto tikslas – ugdyti mūsų sąmoningumą: visi skirtingi – visi lygūs.“

„Atžalyno“ gimnazijos mokytoja Laima Ardavičienė (k.) su knygos „Mes esame čia“ autore Ellen Cassedy.

Šis plakatą kabo Kėdainių „Atžalyno“ gimnazijoje.

LIETUVA IR PASAULIS

Į Lietuvą atvyks Jungtinių Tautų vadovas

Vilnius (BNS) – Lapkričio mėnesį į Lietuvą atvyks Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Ban Ki-moon. Aukšto pareigūno vizitas Lietuvoje numatomas lapkričio 16–18 dienomis. Tai pirmas Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus vizitas Lietuvoje. Lietuva Jungtinių Tautų nare tapo 1991 m. rugsėjo 17 d. Praeitą savaitę šalis išrinkta į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą, kuriai pagal tarptautinę teisę tenka pagrindinė atsakomybė už tarptautinės taikos ir saugumo palaikymą pasaulyje. Ban Ki-moon yra P. Korėjos diplomatas. Jis baigė Seulo ir Harvardo universitetus, kuriuose studijavo tarptautinius santykius ir viešąją administravimą.

Ban Ki-moon.

Scanpix nuotr.

Susijungė Darbo ir Krikščionių partijos

Šiauliai (ELTA) – Spalio 26 d. susijungė Darbo partija (leiboristai) ir Krikščionių partija. Naujoji politinė jėga vadinsis ankstesniuoju „darbiečių“ pavadinimu – Darbo partija. Sprendimas jungtis absoliučia balsų dauguma priimtas Šiauliuose vykusiame steigiamajame partijų suvažiavime. Ši politinė jėga vienys apie 25,000 narių ir bus didžiausia Lietuvoje. Steigiamajame partijos suvažiavime taip pat patvirtintas naujos partijos statutas, struktūra, programa. Partijos pirmininke išrinkta Loreta Grauzinienė. Krikščionių partija buvo įkurta 2010-aisias susijungus Krikščionių konservatorių socialinei sąjungai ir Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partijai. Jai nuo įkūrimo pirmininkauja buvęs konservatorius Gediminas Vagnorius. 2012-ųjų

metų Seimo rinkimuose Krikščionių partija, surinkusi 1,2 proc. rinkėjų balsų, į parlamentą nepateko. Darbo partijos nariai patvirtino Artūrą Paulauską partijos kandidatu šalies vadovo rinkimuose. Kalbėdamas kolegoms „darbiečių“ kandidatas parodė ryžtą ir negailėjo kritikos dabartinei šalies vadovei Daliai Grybauskaitei. „Aš apsisprendžiau kandidatuoti į Prezidento postą todėl, kad, mano akimis, Prezidentė šias pareigas vykdo netinkamai, nesieltgia, kaip derėtų valstybės vadovui, veikia chaotiškai, neturi aiškaus plano, jai trūksta nuoseklumo. Autokratinis valdymo būdas, neduodantis jokių rezultatų, rodo šlubuojančią demokratiją. To pasekmė – susiskaldžiusi visuomenė“, – pareiškė A. Paulauskas.

Pristatyta knyga apie Gulago vaikų patirtį

Vilnius (Alkas.lt) – Spalio 25 d. Genocido aukų muziejuje Vilniuje pristatyta vokiečių istoriko ir publicisto dr. Meinhard Stark nauja knyga „Gulag-Kinder. Die vergessenen Opfer“ („Gulago vaikai: pamirštos aukos“).

Į korupciją lietuviai reaguotų pagal aplinkybes

Vilnius (Bernardinai.lt) – Aplinkybės lemia, kaip lietuviai reaguotų, susidūrę su korupcija, tačiau apie korupciją teisėsaugos institucijoms pranešantys žmonės apklausos dalyvių vertinami teigiamai – tokias tendencijas atskleidžia pilietinės iniciatyvos „Baltosios pirštinės“ užsakymu atlikta interneto vartotojų apklausa. Daugiau nei pusė (65 proc.) apklaustųjų į klausimą, ar asmeniškai susidūrę su korupcija jaustųsi saugūs apie tai pranešti teisėsaugos institucijoms, atsakė, kad jų sprendimas priklausytų

nuo aplinkybių. „Tyrimo duomenys rodo, kad daugiau nei pusė apklaustųjų, deja, nėra įsitikinę, kaip jie korupcijos atveju elgtųsi. Jei sprendimą lemia aplinkybės, vadinasi, dažnai apie korupciją yra nutylima, leidžiant kitiems ir toliau piktnaudžiauti užimamomis pareigomis“, – teigė pilietinės iniciatyvos „Baltosios pirštinės“ organizatorius Tadas Langaitis. Pasak jo, Lietuvai prieš keliasdešimt metų atgavus Nepriklausomybę dalis visuomenės ir šiandien vis dar nežino, ką su ta laisve daryti.

Čekijoje rinkimus laimėjo socialdemokratai

Praha (ELTA) – Per Čekijoje vykusius parlamento rinkimus daugumą balsų surinko Čekijos socialdemokratų partija (CSSD). Už socialdemokratų balsavo 20,45 proc. rinkėjų. Visuomeninis judėjimas „Nepatenkintų piliečių akcija“ (ANO), įsteigtas verslininko Andrej Babiš, surinko 18,65 proc., trečiojoje vietoje atsідūrė komunistai (KSCM), surinkę 14,91 proc. balsų. Naujausiais duomenimis, rinkimuose dalyvavo 59,48 proc. rinkėjų. Trims pagrindinėms partijoms atiteks 111 iš 200 parlamento mandatų, tad nė viena iš jų negalės savarankiškai suformuoti vyriausybės. Todėl derybos dėl koalicijos greičiausiai bus ilgos. Socialdemokratų vadovas Bohuslav Sobotka pareiškė esąs pasirengęs sėsti prie derybų stalo su visomis į parlamentą patekusiomis politinėmis jėgomis. Pirmalaikiai rinkimai tapo būtini, kai birželio viduryje dėl korupcijos skandalo žlugo Petro Neč va-

B. Sobotka.

ELTA nuotr.

dovaujama konservatorių vyriausybė. Rugpjūčio 20 d. Čekijos parlamentas nubalsavo už savo įgaliojimų nutraukimą.

Popiežius Pranciškus įteikė „Ratzingerio premijas“ dviem teologams

Vatikanas (Bernardinai.lt) – Popiežius Pranciškus įteikė J. Ratzingerio fundacijos premijas dviem teologams. Tai 58 m. anglikonų dvasininkas Richard Burrigge – Londono Karaliaus koledžo dekanas ir Biblinės interpretacijos katedros profesorius. Jis yra reikšmingo veikalo „Kas yra Evangelijos? Palyginimas su graikų-romėnų biografija“ autorius. Kitas premijos gavėjas yra 46 m. vokiečių profesorius, katalikas pasaulietis Christian Schaller. Jis parašė reikšmingų studijų eklezilogijos, Bažnyčios sampratos srityje, lygindamas XIX ir XX amžių katalikišką mintį ir

Bažnyčios mokymą, taip pat yra popiežiaus emerito J. Ratzingerio teologijos tyrinėtojas ir vienas iš visų raštų kuratorių. J. Ratzingerio fundacija buvo įsteigta, viena vertus, siekiant skatinti teologinius tyrimus, antra vertus, norint skleisti popiežiaus emerito teologinę mintį. Kalbėdamas apie tai popiežius Pranciškus pabrėžė, kad Benedikto XVI knygos apie „Jėzų iš Nazareto“ padarė daug gero Bažnyčiai. Benediktas padovanojo Bažnyčiai ir visiems žmonėms tai, ką turėjo brangiausio: savąjį Jėzaus pažinimą, daugybės metų studijų, maldos, teologinių diskusijų vaisių, pateikdamas

Dauguma maskviečių – už M. Chodorkovskio laisvę

Maskva (ELTA) – Du trečdaliai maskviečių sveikintų buvusio naftos magnato Michailo Chodorkovskio paleidimą iš kalėjimo, kai jis jau bus atlikęs 11 metų laisvės atėmimo bausmę. Tai parodė nuomonės tyrimo instituto „Lewada“ apklausa. Buvęs oligarchas sėdi už grotų jau 10 metų. Prieš M. Chodorkovskio paleidimą pasisakė 10 proc. respondentų. Maždaug trečdalis apklaustų maskviečių teigė manantys, kad sprendimas dėl jo paleidimo priklauso nuo Prezidento Vladimiro Putino. 44 proc. maskviečių

sakė teigiamai vertinantys buvusį „Jukos“ vadovą. 7 proc. jo atžvilgiu nusistatę neigiamai, o 43 proc. – neutraliai. M. Chodorkovskis į laisvę turėtų išeiti 2014-aisiais. Remiantis apklausa, 70 proc. maskviečių yra įsitikinę, kad teismai šalyje yra priklausomi nuo kitų valdžios įstaigų. 73 proc. mano, jog teismai Rusijoje naudojami politiniams tikslams, be kita ko, politiniams priešininkams atsiakratyti. 69 proc. respondentų mano, kad Rusijoje yra politinių kalinių.

Ministerijos dovana Airijoje besimokantiems lietuviams

Dublinas (BNS) – Dublino priemiestyje Selbridge esančiame Saleziečių koledže (Airija) besimokantys lietuviai gavo Švietimo ir mokslo ministerijos dovaną – vertingų lietuviškų knygų komplektą, kurį sudaro lietuvių literatūros, visuotinės literatūros klasikos kūriniai, knygos apie Lietuvos istoriją. Knygos skirtos koledžo bibliotekai, jas galės skaityti čia besimokantys lietuviai, gilinti lietuvių kalbos įgūdžius, žinias apie Lietuvos istoriją. Saleziečių koledžas yra vidurinė berniukų mokykla, į kurią priimami vaikai, baigę šešerių metų pradinę mokyklą. Nors Selbridge nėra labai gausiai lietuvių gyvenamas rajo-

nas, šioje mokykloje mokosi 12 lietuvių. Čia lietuvių bendruomenė dažnai rengia Airijos lituanistinių mokyklų mokytojų susitikimus, seminarus. Anksčiau šis berniukų koledžas samdė lietuvių kalbos mokytoją, kad mokiniai galėtų rengtis lietuvių kalbos egzaminui: Airija yra vienintelė ES valstybė, kurioje vietinėje baigiamųjų egzaminų sistemoje galima laikyti ES valstybinės kalbos egzaminą, taip pat ir lietuvių. Nors Airijos mokyklose lietuvių, kaip ir kitų ES kalbų, nėra mokoma, tačiau, jei mokykla turi papildomų lėšų, gali vaikams samdyti atitinkamos kalbos mokytoją.

ŠVENTADIENIS

Moteris ir vyras
atranda save tik Jame

KUN. VYTENIS VAŠKELIS

Vyras ir moteris, Dievo sukurti kaip lygiaverčiai žmonės, buvo pašaukti įvykdyti esminį Jo planą – dauginimosi būdu pripildyti žemę palikuonių ir valdyti visus žemės kūrinius, kad kūrybingai ištrauktų Visatoje į visuotinį dieviškosios harmonijos įsiviešpatavimą (žr. Pr 1, 28). Dėl neklusnumo Aukščiausiam pirmieji žmonės spalvingiausio Edeno sodo ūksmėje suardė neprilygstamos malonės santykį su Juo ir prisišaukė įvairias bėdas, kurios, veikiant gimtosios nuodėmės padariniams, lydės žmoniją iki Kristaus antrojo atėjimo (žr. Mt 24, 30). Pasaulio pabaigoje dienos šviesą išvys ne tik slapčiausi vyrų bei moterų nusidėjimai, bet kerinčioje šviesoje aiškiai bus regimos ir jų mažiausios geradarybės, kurios priartins dieviškąjį gailestingumą, pridengiantį žmonių silpnybes ir suteikiantį jiems augantį Viešpaties panašumo grožį.

Spalio 12 dieną Romoje buvo surengtas Popiežiškosios pasauliečių tarybos seminaras, kurio dalyviai diskutavo apie moters vaidmenį, minint Jono Pauliaus II apaštalinio laiško „Moters orumas” 25-ąsias metines. Jame popiežius Pranciškus, be kitų dalykų, kalbėjo apie pavojų, kuris nuvertina moterį ir jos pašaukimą motinystei, kuri neretai susiaurinama iki socialinio vaidmens, trukdančio jai pasinaudoti galimybėmis integruotis į pilietinio bei bažnytinio pobūdžio bendruomenes...

„Moterys jaučiasi pavargusios. Mes išsunktos. Šis jausmas neateina iš nuotykių išmarginto gyvenimo. Ne, šis moterų išsekimas labiau kyla iš rutinos, kasdienių darbų, nesibaigiančių poreikių vartinės. (...) Daugelis moterų nejaučia vaidinančios nepakeičiamą vaidmenį didžiojoje istorijoje. O ne! Mes tik kaunamės, kad išgirstume, ar dar kam nors rūpime. Jei dirbame namuose, gėdijamės neturinčios ‘tikro gyvenimo’ už jų sienų. Mus ‘praryja’ skalbiniai. Jei esame karjeros moterys, jaučiamės taip, lyg prarandame kažką svarbaus santuokoje, vaikuose. Mus ‘praryja’ susirinkimai”, – šitaip didelės dalies moterų būklę apibūdino rašytoja Stasi Eldredge.

Dažnai tenka bendrauti su įvairiais žmonėmis, ir pastebiu, kad daugiausia iniciatyvų imasi moterys, kurios, iškilus, pavyzdžiui, sveikatai žlugdančioms šeimyninėms problemoms, neužsisklendžia savyje, kaip tai daro nemažai vyrų, bet intuityviai ieško pagalbos. Nors, tiesa, neretai kai kurios iš jų klysdamos kreipiasi į būrėjas ar ekstrasensas, bet vėliau, prablaivėjusios nuo jų apgaulės kerų, kartais supratingų draugių yra nukreipiamos pas kompetentingus katalikiškų bendruomenių atstovus, dvasininkus, psichiatrus, į šeimų centrus... Jei parapijoje veikia „Motinos maldoje” grupė, išties verta mamoms, besisielojančioms dėl neklaužadų vaikų, ištraukti į jos veiklą.

Kai dažniausiai moterys, išsekintos įvairių šeimyninių įtampų, progresuojančių nervų ligų ar tiesiogiai veikiamos piktosios dvasios telefonu kreipiasi dėl dvasinės pagalbos, išklauso, pagal situaciją patariu, kaip įmanoma taisyti susiklosčiusią padėtį, jei reikia, siūlau kreiptis į egzorcistų asociacijai priklausančią psichiatrą, arba susitarėme dėl susitikimo bažnyčioje, ir, baigiant pokalbį, už pašnekovę bei jos artimuosius pasimeldžiu, palaiminu... Būna skaudžių akimirkų, kai dėl konkretaus patarimo kreipiamasi pernelyg sudelsus. Štai moteriškė daug metų kentė alkoholikų vyro bei sūnaus smurtą, ir nors galėjo išeiti ir kitur gyventi, bet stokojo ryžto juos palikti, nes savaip, ypač sūnų, mylėjo... Matyt, kai jos kantrybė visai išseko, susitikęs su ja gana nesunkiai galėjau padėti galutinai apsispręsti, kad išsinuomotų butą ir dvasios laisvėje melstųsi už šeimyniškų atsivertimą. Ši moteris leido, kad į jos vidų išliuotų nevisavertiškumo komplekso bei neišsipildžiusių svajų kirminai, kurie, misdami jos neryžtingumu, valios stoka bei aptemdyto baimėmis proto veikla ir kitais sužeistų emocijų pūliniais, galėjo ją visą „praryti”.

Per vidinio išgydymo pamaldas meldžiuosi ir už tokius vyrus bei žmonas, kurie, supratingai priimdami tam tikrus savųjų požiūrių skirtinumus bei vienas kitą gerbdami, trokšta daugiau. Jie siekia visiškai išsilaisvinti, pavyzdžiui, iš vaikystėje ir jaunystėje patirtų skaudžių nuoskaudų ar buvusių priklausomybių kartėlio liekanų. Per išlaisvinimo maldą su tikėjimu Dievui atiduodame praėjusį laikotarpį išgyventas įvairias dvasines bei fizines traumas, ir Jis, būdamas čia ir dabar, priima tai, kas Jam patikima, ir esama vidinės žaizdos likutį paverčia besiskleidžiančiu naujo ryžto bei neribotų galimybių pumpuru...

Skirtingų lyčių – vyro ir moters – dvasinėje vienybėje slypi dieviškos meilės užtaisas. Kai kalbame apie moterį, neįmanoma užmiršti vyro, nes jis, per malonę atgimęs iš aukštybių, yra kertinė šeimos uola, nes leidžiasi Viešpaties Dvasios vėjo nuolat nešamas link vienintelio – Tikrojo (žr. 1 Jn 5, 20).

Bernardinai.lt

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME
„DRAUGĄ”!

DATOS ir SUKAKTYS

Spalis – lapkritis

A. Kezys. Paroda „Žmogus ir jo pasaulis”.

Spalio 28 d.

– 1928 m. gimė **Algimantas Kezys** – fotografas, JAV lietuvių kultūros veikėjas.
– 1931 m. mirė **Augustas Robertas Niemis** – suomių ir lietuvių tautosakininkas (gimė 1869 m.).

Spalio 29 d.

– 1916 m. Pečerske, Mogiliavo srityje, Baltarusijoje, gimė **Algirdas Gustaitis** – rašytojas, JAV lietuvių visuomenininkas, žurnalistas, kartografas. Studijavo Kauno Vytauto Didžiojo universitete ir Vilniaus universitete. Dirbo Vilniaus universiteto bibliotekoje, domėjosi istoriografija, kartografija, parengė Lietuvos žemėlapi, rašė paaiškinimus istoriniams žemėlapiams, siekdamas parodyti tikrąsias Lietuvos žemes. 1944 m. pasitraukė į Vakarus. Hanau lietuvių stovykloje Vokietijoje įsitraukė į kultūrinę veiklą, studijavo vokiečių literatūrą Frankfurto universitete, paskui persikėlė į JAV. Čikagoje laikraščio „Laisvoji Lietuva” kultūros skyriaus redaktorius, aktyviai veikė šaulių, skautų organizacijose. Parengė „Kunigaikščio Radvilos žemėlapi”. Rašė publicistinius straipsnius, biografines apybraižas. (Mirė JAV 2002 m.).
– 1999 m. mirė **Kazimieras Kuzminskas** – kunigas, JAV lietuvių katalikų veikėjas. Organizavo „Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos” vertimą, leidimą, platinimą užsienyje (gimė 1906 m.).

Spalio 30 d.

– 1993 m. mirė **Česlovas Janušas** – tapytojas marinistas, scenografas (gimė 1907 m.).

Č. Janušas.

„Vandenynas”.

Spalio 31 d.

– 1876 m. gimė **Antanas Žmuidzinavičius** – lietuvių dailininkas, kolekcininkas, visuomenės veikėjas (mirė 1966 m.).
– 1904 m. suvaidintas pirmasis spektaklis lietuviškai – Keturakio komedija „Amerika pirtyje”.
– 1993 m. Brooklyne mirė **Nelė Mazalaitė** – rašytoja, JAV lietuvių visuomenės veikėja. Baigusi Klaipėdos gimnaziją 1931–1940 m. dirbo Vidaus reikalų ministerijoje Kaune. Buvo Lietuvių rašytojų draugijos narė, dalyvavo moterų rašytojų rengiamuose literatūriniuose vakaruose, rašė kūrinius vaikams.

Kūrybą spausdino leidiniuose: „Naujoji Romuva”, „Naujoji vaidilutė”, „Židiny”, „Aidai” ir kituose. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Kūrė montažus lietuvių šventėms, publicistinius straipsnius spausdino almanache „Baltija”, neperiodiniame literatūriniame žurnale „Gintaras”. 1949 m. išvyko į JAV. Įsitvirtino kaip viena ryškiausių ketvirtosios dešimtmečio rašytojų. Novelėse dažniausiai vaizduojamas moters pasaulis, būdingas romantiškas siužetas – klajonės, išėjimai, sugrįžimai, atsitiktinumai, gyvenimo trapumas. Sukūrė savitą literatūrinį romantizuotos legendos žanrą. Kūriniai: „Mėnuo vadinamas medaus”, „Miestelis, kuris buvo mano” ir kt. (Gimė Darbėnuose 1907 m.).

Lapkričio 1 d.

– Visų šventųjų ir mirusiųjų diena.
– 1902 m. gimė **Juozas Tysliava** – poetas, vertėjas, žurnalistas, leidėjas (mirė 1961 m.).
– 1913 m. Trakiškiuose, Marijampolės apskrityje, gimė **Juozas Vaišnys** – kunigas, žurnalistas, kalbininkas, skautų veikėjas. 1934 m. baigė Marijampolės gimnaziją ir įstojo į jėzuitus. 1943 m. baigė Grigaliaus universitetą Romoje, įšventintas į kunigus. Mokytojavo Genujos jėzuitų gimnazijoje. 1949 m. persikėlė į Čikagą, kur buvo Lietuvos skautų sąjungos vyriausiasis dvasios vadovas ir vadovavo įvairiems kursams bei suvažiavimams. 1950–2000 m. įsteigė religijos ir tautinės kultūros žurnalą „Laiškai lietuviams”, 1950–1963 m. ir 1969–2000 m. jo redaktorius. Lietuvių katalikų mokslo akademijos narys, 1971–1978 m. Lietuvių žurnalistų sąjungos pirmininkas. Vedė lietuvių kalbos pamokas per JAV lietuvių radiją. Jo archyvas perduotas Pasaulio lietuvių archyviui. Apdovanotas Lietuvos skautų sąjungos Lelios ordinu (1966) ir Geležinio vilko ordinu

Vytautas Bieliauskas.

(1972). (Mirė Čikagoje 2001 m.).
– 1920 m. gimė **Vytautas Juozas Bieliauskas** – psichologas, filosofas, redaktorius, profesorius, JAV lietuvių visuomenės veikėjas (mirė JAV 2013 m.).

Lapkričio 2 d.

– 1852 m. gimė **Gabrielius Landsbergis-Žemkalnis** – dramaturgas, publicistas, teatro veikėjas, draudžiamosios lietuviškos spaudos platintojas (mirė 1916 m.).
– 1950 m. mirė **George Bernard Shaw** – vienas iškiliausių airių rašytojų, 1925 m. gavo Nobelio literatūros premiją (gimė 1856 m.).

Lapkričio 3 d.

– 1881 m. gimė **Petras Rimša** – skulptorius, grafikas, medalistas (mirė 1961 m.).
– 1926 m. gimė **Valdas Adamkus** – politikas, Lietuvos Respublikos Prezidentas, aplinkosaugininkas, JAV lietuvių visuomenės veikėjas.

Dėl vieno dalyko istorikai sutaria – tai nebuvo paprastas ir lengvas procesas tuo metu, kada jis vyko. Po šimtmečio jo identifikavimas, herojų rikiuotės sudarymas, tinkamiausių figūrų atranka ėmė itin komplikuo­ti­si. Lenkų atmin­ti­sis nesunkiai suliejo į vieną moderni­zuotą ir modifi­kuotą tautinį pasako­jimą visus senuosius *lietuvius* (*litwi­nus*) ir pačius lenkus. Lietuvių istori­nis pasakojimas dar nesusitvarko ne tik su savais herojais, bet net su vardų ir pavardžių rašyba. Lenkakalbė LDK aristokratija sunkiai telpa, arba jei telpa, sunkiai aprašoma be nutylė­jimų. Kas jie: lietuviai ar lenkai? Šis klausimas nuolat it šešėlis lydi T. Kos­ciušką, Mykolą Kleopą Oginskį, Adomą Mickevičių ir tūkstančius lie­tuvių bajorų, liejusią kraują už Abiejų Tautų Respubliką, o neretai – ir už viso pasaulio demokratijos idėjas, sa­vame krašte ir toli už jo ribų. Žymiai sunkiau šiandienos lietuviui suprasti tuos herojus kaip lietuvius ir lenkus kartu. Tačiau verta pasistengti.

Bandymas aprašyti besikeičian­čias lietuvių pasaulio ribas artėjant prie XIX amžiaus slenksčio suraišo vi­sus tuos istorijos ir kolektyvinės at­minties sunkumus į viena, ką kaip Gordijo mazgą nukirtus, galima pra­rasti jungiančiuosius ryšius su visa senąja mūsų istorija. Kaip Lietuvos praeityje susipynė lenkybės ir lietu­vybės gijos, taip ir lietuvių pasaulio ri­bos kadaise artėjo prie lenkų pasaulio ribų: mūsų politiniai emigrantai ėjo vienu būriu, jautėsi it Adomo Micke­vičiaus herojai, bet ar toje pasaulio klajūnų piligrimystėje galima matyti tik *didžiąją lenkų emigraciją*?

Vis dar lieka neišskios lietuvių ir lenkų tapatybės kaitos problemos emigracijoje, kaip išvaymas iš tėvy­nės lėmė tuos sudėtingus procesus, kurie Abiejų Tautų Respublikos poli­tinės egzistencijos pabaigoje jau kėlė savo apsisprendimo uždavinius. Kalbi­ne-kultūrine prasme Lietuvos diduo­menė ir bajorija buvo pasidavusi len­kų pusei, tačiau istorinės – genealogi­nės atminties formos palaikė politi­nės lietuvių tautos atskirybę. Stiprėjo ta nuostata, kuri ne kartą bus pabrėž­ta per ateinančią XIX amžių: ar tam, kad būtume su Lenkija, reikia nustoti būti lietuviais? Kol Lietuvos valstybė gyvavo ir ištikimybė jos pilietinei tra­dijai buvo bajorų demonstruojama, dar neatsirado didelių tautinio atpa­žinimo sunkumų. Tačiau valstybei ir kartu politinei tautai žlugus, o tauti­nės gyvasties ėmus ieškoti etnokultū­riniam aruode, tiems LDK piliečiams ir jų palikuonims darėsi vis sunkiau. Po LDK mirties be jokios abejonės buvo ne tik smūgis tradicinei lietuvy­bei, bet ir didelė našta atgimimo atei­čiai. Emigracija šiuos procesus aš­trino ir greitino: lietuvių polonizacija didėjo visur, ypač svečiose šalyse, kur solidarumas su lenkais neretai buvo papildoma išgyvenimo galimybė.

Mokslo nesugebėjimas, o tautos atminties nenoras XVIII a. pabaigos–XIX a. pirmos pusės politinių mig­rantų sraute atpažinti lietuvius nei tiesa, nei šviesa nedvelkia. Jei žinome, kad tuomet daugiataūkstantinėje emig­rantų minioje būta lietuvių, tačiau ne­galime nustatyti nei jų tikslaus skai­čiaus, nei išplėto­to sąrašo, ar tai reiškia, kad nebuvo mūsų emigracijos bangos? Ar tai reiškia, kad mūsų to daugartinio pasaulio atradinėjimo ir nesibaigiančio tautų kraustymosi me­tu iš viso nebūta? Reikia įtempti vaiz­duotę, kad būtų galima pasipriešinti tokioms abejonių pagundoms. Pasi­priešinti pagundoms lenkakalbius

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

23

XIX a. pradžios Lietuvos bajorus pri­skirti išskirtinai lenkams, lygiai kaip pagundoms angliškai, portugališkai, vokiškai ar ispaniškai kalbančius lie­tuvių diasporos narius nustoti laikyti lietuviais. *Ancient regime* pabaiga ir modernių etnonacionalistinių ben­druomenių formavimasis sudrumsčia nuoseklius tautinius pasakojimus, ta­čiau nebūtinai visai numarina viltį, kad jie gali būti papasakoti iš naujo. Lietuvių pasaulio ribų kaita ir prisi­minimai apie tuos, kurie buvo šio pro­ceso dalyviai, čia įgyja ypatingą reikš­mę.

2. Amerikos lietuvių atmintis: „Mes kovėmės už šios šalies laisvę...“

Kaip jau nesyk minėjome, diaspo­ros tapatybė ir gebėjimas išsaugoti savo dvigubą priklausomybę (vieną – išsineštą iš protėvių žemės, kitą – grįstą naujosios tėvynės meile) nuolat buvo grindžiama pirmųjų kolonistų mitais, susijusiais su daugiau ar ma­žiau įrodytomis istorijomis iš XVII a. vidurio. Antrasis pamatinis diasporos pasakojimo motyvas dažniausiai yra iškaišytas simboliškai svarbiais fak­tais, rodančiais, kad mes, lietuviai, ko­vėmės už savo naujosios tėvynės laisvę ir nepriklausomybę. Amerikos atveju tai reiškė siekį pabrėžti lietu­višką pėdsaką nepriklausomybės kare prieš britus.

Šioje lietuvių diasporos atminties plotmėje kaip monumentali herojaus figūra neišvengiamai iškyla Tado Kos­ciuškos (arba lenkakalbiams artimiau – Tadeuszo Kosciuszkos) asmenybė. Šiam Lietuvos Didžiosios Kunigaikš­tystės bajorų palikuoniui ir aistrin­gam kovotojui už laisvės idealus tenka jungties arba tilto tarp Lietuvos isto­rijos pasakojimo ir diasporos atmin­ties vaidmuo. Dar daugiau – T. Kos­ciuška sieja abi unijinės partnerystės tautas – lenkus ir lietuvius, kurie ne­retai sunkiai išsileidžia galvosna su­pratimą, kad didieji ano meto herojai nebūtinai turi būti padalyti, suplėšyti į atskiras tautinės tapatybės dalis. T. Kosciuška ir lietuvis, ir lenkas. Jis yra ir lenkų, ir lietuvių, ir net galima bal­tarusių istorinio naratyvo dalis. O ji darosi itin svarbi tada, kai tuose pa-

sakojimuose atsiranda vietos idea­lams, dėl kurių kadaise teko grumtis su ginklu rankose.

Amerikos lietuvių atmintyje re­voliucingo generolo iš Lietuvos svarba nekėlė abejonių pirmiesiems diaspo­ros istorikams. Tai, kad tas pats hero­jus lenkams buvo lygiai svarbus, jei ne dar svarbesnis, mažai keitė lietu­vių diasporos Amerikoje atmintį. Štai Jono Žilinsko sudėtas trumpasis Tado Kosciuškos pasakojimas:

Laikuose revoliucijos, kada ame­rikiečiai kovėsi su anglais už liuositybę, m[etuose] 1777 atvyko į Ameriką iš Prancūzijos lietuvis Tadeus Kasciusz-

*ka, paeinantis nuo Merkinės, kuris įsto­jęs į eiles revoliucionistų pasiliko Was­hingtono, amerikiečių vado, adjutantu ir perdėtiniu (patikėtiniu – E. A) inžinierijos. Po karės pastatė jam ameri­kiečiai paminklą West Point’e, N.Y., kur jis Bemis’ kalnuose buvo parengęs dėl jų fortus.*⁷⁸

T. Kosciuškai (1746–1817), gimu­siam neturtingų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajorų šeimoje Slo­nimo pavieta, likimas lėmė būti XVIII a. pabaigos laisvės simboliu ne tik lie­tuviams, lenkams, prancūzams, bet ir kitoms tautoms, ypač užgimstančiai amerikiečių politinei tautai arba na­cijai. Baigęs karo mokslus Varšuvoje 1770–1774 m. būsimasis Amerikos ne­priklausomybės karo didvyris tobuli­nosi Versalio karo akademijoje ir Bresto karo laivyno akademijoje. Buvo universalus karo inžinierius ir puikus mūšio taktikos vadas. 1776 m. paskelbus Amerikos nepriklauso­mybę Benjamino Franklino Paryžiuje buvo paakintas vykti kovoti kare prieš anglus. 1776–1784 m. jis išgarsėjo mū­šiuose prie Rod Ailando, Jorktauno ir Niujorko. Tik dėka jo išmonės ir ryžto jauna amerikiečių armija 1777 m. su­mušė anglus lemtingame mūšyje prie Saratogos (NY). T. Kosciuškos gebėji­mai išgarsino jį ir patraukė generolo Džordžo Vašingtono dėmesį. Taip Lie­tuvos karys tapo vyriausiojo vado ad­jutantu ir artimiausiu patarėju. Isto­rinis priminimas šiandien mate­ria­lizuoja jo statyti įtvirtinimai, ypač Vest Pointe, kur iki šiandien veikia garsi JAV karo akademija, menanti ir galingiausios pasaulio šalies artileri­jos tėvą.

T. Kosciuškai (1746–1817), gimu­siam neturtingų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajorų šeimoje Slo­nimo pavieta, likimas lėmė būti XVIII a. pabaigos laisvės simboliu ne tik lie­tuviams, lenkams, prancūzams, bet ir kitoms tautoms, ypač užgimstančiai amerikiečių politinei tautai arba na­cijai. Baigęs karo mokslus Varšuvoje 1770–1774 m. būsimasis Amerikos ne­priklausomybės karo didvyris tobuli­nosi Versalio karo akademijoje ir Bresto karo laivyno akademijoje.

78. Jonas [Žilinskas]. *Lietuviai Amerikoje*, p. 13. Ci­tuojamuose istoriko tekstuose kai kur yra pakeista rašyba, vietoj archaiškų „cz“ ar „sz“ rašoma „č“ ir „s“.

Bus daugiau.

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDymo SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

7241 Lemont Rd, Downers Grove, IL 60516

Tel: (630) 427-6800.

**10%
Off**

on purchases
**October 30th -
November 12th**
with the coupon
present.

DRAUGAS LITHUANIAN NEWS

Prices effective October 30th - November 12th

**„Birstono”
Mineral Water
„Vytautas”
and „Birute”**

1.5 ltr

\$1.49

**„Norvelita”
Herring Fillet
„Old Country
Style”**

240 gr

\$2.49

BP Lithuanian bread

\$1.99 ea

**„Vici” Hot
Smoked Mackerel**

\$4.99 lb

**„Pieno” Cheesecake
„Miau” w/wild
strawberries 30 gr**

2/\$1

**„Kedainiu”
Sauerkraut
880 gr**

\$2.59

**„Kedainiu”
Tomato
Sauces
Natural and
Special 500 gr
\$2.29**

**„Kedainiu”
Tomato Sauce
Shish-Kebab
480 gr**

\$1.99

**„Kedainiu”
Marinated
Tomatoes
1600 gr**

\$3.99

„We reserve the right to limit quantities & correct printing errors”

SOCIALINIAI PATARIMAI

Vardo/pavardės keitimas

Pavardžių (ir vardų) keitimas vedybų, skyrybų ar kitais atvejais JAV toli gražu nėra automatinis ar lengvas. Taip yra pirmiausia todėl, kad už įvairių dokumentų išdavimą yra atsakingos atskiros valdžios įstaigos. Kaip žinoma, vedybų liudijimus („Marriage Certificate“) išduoda apskrities administracija („County/Town/City Clerk“), o skyrybų ir įvaikinimo dokumentai („Divorce/Adoption Decree“) tvarkomi teismuose. Tuo tarpu šių procesų sąlygojamos pavardės/vardo keitimas yra Socialinės apsaugos administracijos (Social Security Administration arba SSA) prerogatyva.

Taigi, „norint pakeisti pavardę/vardą valstybiniuose informacijos archyvuose, Jums pirmiausia reikės kreiptis į artimiausią SSA biurą. Ten turėsite užpildyti prašymą naujai „Social Security“ kortelei gauti. Naujoji kortelė Jums bus išduota tokiu pat numeriu, tik skirtingu vardu/pavarde. Drauge su prašymu turėsite pateikti JAV pilietybės arba legalaus imigracinio statuso liudijimą, dokumentus, patvirtinančius vardo/pavardės keitimo priežastį ir bent vieną papildomą asmens tapatybės įrodymą (gali būti ir nebegaliojantis, tačiau būtinai išduotas prieš tai buvusiu(-ia) vardu/pavarde). Dokumentai, patvirtinantys vardo/pavardės keitimą, paprastai yra keturių tipų:

- ◆ Santuokos liudijimas („Marriage Certificate“).
- ◆ Skyrybų ar įvaikinimo patvirtinimas („Divorce/Adoption Decree“). Skyrybų atveju, norint pakeisti esamą pavardę, būtina iš anksto apie tai pranešti teismui, kad naują pavardę būtų nurodyta teismo sprendime.
- ◆ Natūralizacijos dokumentas („Certificate of Naturalization“).
- ◆ Teismo leidimas pakeisti vardą/pavardę („Court Order for a Name Change“).

Pažymėtina, kad vardo/pavardės pakeitimas per SSA užtikrina tik naujo vardo/pavardės įregistravimą valstybiniuose archyvuose. Todėl reikėtų pasirūpinti atskirai pakeisti savo duomenis bankų ir kredito kompanijų duomenų bazėse. Greičiausiai turėsite gauti naujas kredito korteles, banko čekiusir pan. Taip pat nepa-

mirškite apsilankyti savo valstijos įstaigoje, išduodančioje vairuotojo ar asmens pažymėjimą („DMV Bureau“), kur taip pat turėsite gauti dokumentus nauju vardu/pavarde. Beje, kai kuriais atvejais (ypač jei vardas/pavardė keičiami ne dėl vedybų ar skyrybų, o kitos priežasties) vairuotojo/asmens pažymėjimą patartina gauti iš anksto, prieš kreipiantis į SSA, kadangi pastaroji gali pareikalauti ne tik senuoju (-a), bet ir naujuoju (-a) vardu/pavarde išduoto tapatybės dokumento.

Jei turite JAV piliečio pasą, reikės pasikeisti ir jį (automatiškai naujo negausite). Tam kreipkitės į artimiausią pasų išdavimo skyrių ir užpildykite prašymą naujam pasui („Passport Amendment/Validation Application“). Jei esate JAV pilietis (ė), vertėtų susisiekti ir su rinkėjų registravimo tarnyba („Voters Registrar“).

Keičiant vardą/pavardę, privalu apie tai informuoti ir darbdavį, kadangi priešingu atveju visi mokesčiai valstybei bus toliau mokami Jūsų senuoju vardu/pavarde. Dėl to galite turėti sunkumų pildant metines mokesčių deklaracijas bei rizikuojate gauti mažiau socialinių lengvatų ateityje, darbdavio sumokėtiems „Social Security“ mokesčiams nepasiekus Jūsų sąskaitos.

Atlikus šiuos formalumus, neskubėkite lengviau atsikvėpti – Jums ko gero prireiks dar keleto (ar keliolikos) procedūrų, kol pasaulis galutinai „susigyvens“ su naujuoju Jūsų vardu/pavarde. Jei esate studentas (-ė), nepamirškite informuoti apie pasikeitimus mokymo įstaigos, jei turite automobilį ar nuosavą būstą – turėsite pasirūpinti tiek jų, tiek – jiems skirtų paskolų dokumentais. Apie vardo/pavardės pakeitimą taip pat vertėtų pranešti paštui, komunalinių paslaugų kompanijoms, organizacijoms, kurių narys (-ė) esate ir pan.

Papildomų problemų gali iškilti, jei esate vyras, kuris po santuokos sudarymo norėtų gauti žmonos pavardę. Jei moterims paprastai užtenka santuokos liudijimo, norint įrodyti teisę į naują pavardę, tai vyrams dažnai prireikia kreiptis į teismą ir gauti specialų leidimą pakeisti savąją. Tokiais atvejais, norint sužinoti konkrečius reikalavimus, geriausia būtų pasitarti su Jūsų valstijoje praktikuojančiu civilinės teisės specialistu.

Pagal SSA bei žiniasklaidos informaciją parengė **Vaida Malekaitė**

PADĖKA

A. A. STASĖ VAIŠVILIENĖ

2013 m. rugsėjo 24 d., sulaukusi 92 metų į Amžinybę iškelia-vo mūsų mylima Teta.

Palaidota Putnam, CT, Gate of Heaven kapinėse spalio 19 d. Dėkojame Matulaičio slaugos namų kapelionui Izidoriui Sadauskui už maldas prie kapo, už aukotas šv. Mišias vienuolyno koplyčioje.

Dėkojame Nekaltai Pradėtos Mergelės Marijos vienuolyno seselėms už giesmes kapinėse ir šv. Mišių metu, ypač seselėms Eugenijai, Ignei ir Margaritai už rūpestį ir globą.

Dėkojame D. Petkus (Lemont, IL) ir Gilman & Valade (Putnam, CT) laidojimo namų direktoriams už paslaugų, rūpestingą, tvarkingą patarnavimą.

Nuoširdus ačiū tėvui Antanui Saulaičiui už ligonės lankymą ir atnašautas gedulingas šv. Mišias.

Dėkojame vargonininkei dr. Solveigai Palionienei ir solistei Genovaitei Bigenytei už sakralinę muziką ir jautrias giesmes.

Esame labai dėkingi Žiburėlis Montessori mokyklos direktorei Žibutei Mačiulienei už išsamų a. a. Stasės gyvenimo ir veiklos pristatymą bei mokyklos kolektyvui už gėles.

Ačiū lietuvių Montessori mokytojoms, Beverly Montessori mokyklos direktoriams ir tarnautojams, Essencial slaugos namų darbuotojams, draugams, pažįstamiems, kaimynams, dalyvavusiems gedulingose šv. Mišiose.

Galiausiai nuoširdžiausia padėka visiems, aukojusiems Ziburelis Lithuanian Montessori mokyklėlei, o taip pat užprašiusiems šv. Mišias už velionės sielą.

Tegu mielai Tetai būna ramu ir gera Viešpaties prieglobs-tyje.

Vilimų šeima

PADĖKA

A † A Dr. KAZYS BOBELIS

Skausmo valandoje dėkojame visiems, išreiškusiems užuojau-tas mūsų visai šeimai, siunčiant užuojautos korteles, gėles, aukas skautams, Mišioms ir paguodos žodžius, taip pat apsilankiusiems atsisveikinant koplyčioje ir kapinėse.

Ypatingą padėką reiškiame Lietuvos Prezidentei, Ministrui Pirmininkui, ministrams ir Lietuvos Seimui už užuojautas ir gražius jo pastangų įvertinimus dirbant Lietuvos labui.

Taip pat dėkojame kun. A. Saulaičiui už aukotas šv. Mišias ir palydėjimą į kapines, o konsului M. Gudynui už pravestas atsi-sveikinimo apeigas ir perduotas Lietuvos valdžios ir ambasado-riaus Ž. Pavilionio užuojautas.

Dėkojame ALTo pirmininkui S. Kupriui, Tautininkų atstovui V. Mažeikai, LB atstovui M. Kasniūnui ir kitiems už atsisveikini-mo žodžius.

Netekus a. a. dr. Kazio Bobelio, mūsų šeimoje liko didelė spraga, kadangi jis buvo mūsų visų gyvenimo centrinė ašis.

Labai mylėjo savo dvidešimt anūkų, vaikus, marčias ir žen-tus – o laisva Lietuva buvo jo gyvenimo tikslas.

Nuliūdusi šeima

PADĖKA

A † A JUOZAS LEKYS

Nuoširdžiai dėkoju T. Daukanto Jūrų šauliams, kun. G. Ker-šiui, vargonininkui A. Barniškiui, draugams, pažįstamiems ir laidojimo namų direktoriui Š. Dobilui už nuoširdų a. a. Juozo palydėjimą į Paskutinę Kelionę.

Liūdinti žmona Marija ir Romutė

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą 1-708-599-9680

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
Lithuania, Latvia, Estonia

Siuntinių priėmimo vietos:

Atlantic Express Chicago, 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Lithuanian Plaza, 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Užėiga, 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Bočių Menė, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)
Rūta, 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers, 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Dell, 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Kalyna, 338 S. Rohlwing Rd., Palatine, IL 60067 Tel: 847-776-7766
Balalaika Mundelein, 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
Wonders of Nature, 726 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Back to Nature, 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777

Asmeninių siuntų tel.: 708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų: 630-774-2136

Centrinio ofiso adresas.: 8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455

PAS MUS IR APYLINK MUS

■ **Lapkričio 1-ąją, Visų Šventųjų dieną,** Šv. Antano bažnyčioje Cicero (1501 S. 50 Avenue) 9 val. r. bus laikomos lietuviškos Mišios. Visi kviečiami.

■ **Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje** (Marquette Parke) penktadienį, lapkričio 1 dieną, 10 val. r. – Visų Šventųjų dienos šv. Mišios. 7 val. v. šv. Mišiose, žvakučių šviesoje, prisiminsime savo mirusius artimuosius. Susikaupimo vakare dalyvaus Veronika Povilionienė bei Apolonia ir Petras Steponavičiai. Lapkričio 2 d. – Vėlinės. 10 val. r. – šv. Mišios už mirusiuosius, 4 val. p. p. – šv. Mišios.

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje** (2745 W. 44th St., Chicago, IL), šį penktadienį, lapkričio 1 d., 10 val. r. švęsime Visų Šventųjų dieną. Šv. Mišias atnašaus kun. Gediminas Keršys. Sekmadienį, lapkričio 3 d., 10 val. r. šv. Mišias atnašaus kun. Jaunius Kelpšas. Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

■ **Lapkričio 2 d., 2 val. p. p. Apreiškimo** parapija ir NY ateitininkai kviečia New Yorko bendruomenę Vėlinių metu prisi-

jungti prie bendro Taize suėjimo ir meditacijos. Vaisės ir pabendravimas tuoj po programos. 259 North 5th Street Brooklyn, NY 11211.

■ **Šv. Kazimiero seserys kviečia visus** dalyvauti Vėlinių Mišiose, kurios vyks šeštadienį, lapkričio 2 d., 9:30 val. r. Seselių Kazimieriečių Motiniško namo koplyčioje, 2601 W. Marquette Road, Čikagoje.

■ **Sekmadienį, lapkričio 3 d. Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų** vienuolyne 600 Liberty Hwy. Putname – Metinis mirusiųjų paminėjimas ir Tikėjimo metų pabaiga. Apie dalyvavimą prašome pranešti tel. 860-928-7955 arba el. paštu: se-sign@gmail.com.

■ **Lapkričio 29 d. – gruodžio 1 d. Neringoje** vyks Advento rekolekcijos. Atvykite į šį ypatingą savaitgalį ir prieš šventes susitelkite ties savo santykiu su Dievu. Dėl registracijos prašome teirautis Darnos el. paštu: dana@neringa.org. Programos aprašymą bei registracijos informaciją surasite Neringos svetainėje www.neringa.org.

Jaunavedžiais Laura Karvelyte Vygantiene ir Rytu Vygantu džiaugiasi tėvai Kastytis ir Rasa Karveliai ir Austė ir Mindaugas Vygantai. Dievo Apvaizdos lietuvių bažnyčia, Southfield, MI, rugsėjo 28 d.

„Draugo“ pokylio metu vykusioje loterijoje laiminguosius bilietus ištraukė:

- 100 dol.** – Viligailė Lendraitis, Palos Heights, IL
- 250 dol.** – Julia Vailokaitis, Beverly Shore IN
- 500 dol.** – Eglė Laniauskas, Mentor, OH
- 1,000 dol.** – Ona Vencloviene, La Grange Pk, IL

www.draugofondas.org

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

Metinis Draugo fondo narių suvažiavimas vyks š. m. lapkričio 9 dieną, šeštadienį, 10 val. r. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Čikagoje.

Suvažiavimo darbotvarkėje: registracija, atidarymas, invokacija, sveikinimai, Draugo fondo pranešimai, pranešimai apie investavimus, direktorių ir kontrolės komisijos rinkimai ir diskusijos dėl tolimesnės Draugo fondo veiklos. Kiekvienas DF narys, paaukojęs 200 dol. ar daugiau, turi teisę dalyvauti ir balsuoti DF narių suvažiavime.

Aukokime Draugo fondui ir tapkime jo nariais

Čikagoje koncertuos folkloro dainininkė Veronika Povilionienė

LR generalinis konsulas Čikagoje pakvietė bene garsiausią lietuviško folkloro dainininkę Veroniką Povilionienę atvykti į Čikagą ir atidaryti kasmetinį festivalį „European Jazz Meets Chicago“. Festivalyje Europos Sąjungai pirmininkaujantys Lietuvai atstovaus saksofonistas Dovydas Stalmokas, kuris gros kartu su amerikiečiais muzikantais: Josh Berman (kornetas), Kent Kessler (bosas) ir Tim Daisy (būgnai).

Veronika Povilionienė – lietuvių folkloro dainininkė, pagarsėjusi tradicinėmis liaudies dainomis ir moderniomis liaudies dainų aranžuotėmis, Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė, etnologė. Dainavo su folkloriniu ansambliu „Blezdinga“, džiazo saksofonistu Petru Vyšniausku ir kitais atlikėjais.

LR generalinis konsulas Čikagoje kartu su partneriais pristato Veronikos Povilionienės pasirodymus ir lietuvių bendruomenės telkiniuose:

Lapkričio 1 d., penktadienį, 7 val. v. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje (6812 South Washtenaw Ave., Chicago) Vėlinių proga bus aukojamos šv. Mišios, o po jų (apie 8 val. v.) vyks Veronikos Povilionienės ir aktorės Apolonijos Steponavičienės kultūrinė programa. Daugiau informacijos tel. 773-776-4600.

Lapkričio 3 d., sekmadienį, 2 val. p. rengiamas V. Povilionienės koncertas bei susitikimas su bendruomene St. Ann of Dunes bažnyčioje (433 E. Golfwood Rd., Beverly Shores). Daugiau informacijos tel. 219-512-3493.

Lapkričio 4 d., pirmadienį, 7 val. v. vyks V. Povilionienės seminaras dainavimo besimokantiems, jų mokytojams ir kitiems dainos bei folkloro mylėtojams studijoje „Menų pastogė“ (635 Executive Dr., Willowbrook). Daugiau informacijos tel. 630-936-7745.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Viešėdama Čikagoje V. Povilionienė susitiks su Maironio, Čikagos bei Gedimino lituanistinių mokyklų mokiniais, kuriems pasakos apie Vėlinių papročius, jiems dainuos bei mokys dainų. Ji taip pat skaitys paskaitą Illinois universiteto Čikagoje lietuvių kultūros kurso studentams (prof. Giedrius Subačius).

LR generalinio konsulato Čikagoje informacija

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti

„DRAUGĄ“

internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:

administracija@draugas.org

ir gauti „log in“ bei slaptažodį. Skaitykite „Draugą“ greičiau!